

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 "
Pe o lună . 2-40 "

Nrui de Duminică
pe un an . 5 Cor.
Pentru România și
America . 10 Cor.

Nrui de zi pentru Ro-
mania și străinătate pe
un an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferencz-utca 20.
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Mulțumite publice și Lac de
schia costă fiecare ziar 20 fill.
Manuscripte nu se în-
polază.
Telefon pentru oraz și
somnăt 502.

Criza din Budapesta.

Criza dela ziarele partidului a ajuns în-
tr-o fază acută. De trei ani și jumătate de
când *Lupta* a fost înființată, viața ei a fost
o criză latentă aproape neîntreruptă. Nă-
scută dintr-o idee greșită — că centrul vieții
noastre politice trebuie mutat în afară de
teritoriul românesc — era cu neputință ca
ea să ducă o viață normală și sănătoasă.
Dar nu voim să stăruim mai mult asupra
trecutului plin de crize al gazetei. Sânt a-
tâți oameni cari, pornind din instictele lor
proprii, ar vedea și în constatările noastre
un sentiment de bucurie răutăcioasă.

Nu, în faza de azi a crizei, nu putem
avea decât sentimente de regret, și de com-
pătimire pentru victimele ei. Un singur
motiv de bucurie credem a avea: înșă: sigu-
ranța că izbucnirea aceasta crize va pro-
duce măcar o curățire și lămurire deplină
pe viitor. Am crede că după atâtea expe-
riențe, măcar de data asta, victimele ei
vor ști să scoată învățămintele convenite și
să rupă cu autorul și cauza peremptorie a
crizelor, cu acel tipograf, ridicat la gloria
de erou național. Am crede chiar că este
de prisos să mai spunem aceasta și că
acum, când toată lumea, până și cel din
numai cititor de ziare, din cel mai îndepăr-
tat colț al țării, va găsi concluzia asta:
Las van Birău! ar fi de prisos și supă-
șilor să o mai scoatem și noi încă odată.

Și totuș, ori cât de dureros e, trebuie
să o facem. În înt. r. sul curățeniei, a dem-
nității și prestigiului presei și a cauzei ce

reprezintă, ne credem în drept și datori
să cere să se facă în sfârșit ruptura cu
Birău!

Căci ce s'a întâmplat?

În *Lupta* ce ne vine azi, cei doi redac-
tori interimari ai ei, declară că au primit
din partea d lui Dr. T. Mihali *autorizația
de a conduce mai departe ziarul, până la
aplanarea pașnică a conflictului.*

Va să zică partidul care a provocat rup-
tura cu *Birău!* și l'a oprit să mai scoată
gazeta, acuma revine. Actul de nesupunere
al lui *Birău!* care a scos ziarul contra ace-
stui ordin *primește aprobarea ulterioară* a
președintelui clubului și hotărârea părinte-
lui *Lucaci* de a rupe cu *Birău!* și de a
reorganiza ziarul *e dezavuată pe față.*

Dar ni-se va întâmpina că ce ne privește
pe noi lucrul acesta și ce ne importă dacă
ziarele partidului vor apare de aci înainte
în tipografia cutare sau cutare?

Am putea, ce-i drept, să ne punem și
noi pe punctul acesta de vedere și să zi-
cem cu cinismul pe care-l arată unii con-
frați: *Man schlägt sich und man verträgt
sich...*

Am avea chiar un motiv de rezervă. Sânt
confrați cari nu văd în toată întâmplarea
asta decât o »nouă ceartă« între *Lupta* și
Tribuna, pe când toată lumea știe că toc-
mai dimpotrivă, *Tribuna* a fost *solicitată*
de *Lupta* de a o sprijini în lupta asta îm-
potriva acelu care a fost vrășmașul exi-
stenței ei morale. Dar lăsăm confrăților din
chestiune fericirea de a putea privi lucru-

rile dintr'un punct de vedere atât de cobo-
rit și falș.

Pentru noi chestiunea asta are un
caracter cu mult mai important. E o
chestiune de moralitate publică și un inte-
res de prestigiu al presei și al partidului
național.

În împrejurările în cari ne găsim motive,
de ordin superior ne impuș, mai mult decât
oricărui popor, *păzirea curățeniei morale a
vieții noastre publice și a reprezentan-
ților ei.* Ea e arma de căpetenie, e paladiul
nostru național. Câtă vreme corupția și de-
moralizarea va fi izgonită dintre noi, supe-
riorita ea moralității ne va asigura viitorul
și izbânda definitivă a luptelor noastre.
Decăderea moravurilor va însemna dimpo-
trivă *inceputul biruinții vrășmașului.*

Dar cine e *Birău!*? De când o intrat în
politica noastră, el a fost un factor perpe-
tuu de nesupunere, de imoralitate și de expe-
riențe rușinoase pentru partid. Cazul lui e
încercarea unui arivist amoral, de a-și face
cu orice preț, cale spre un rol public și
a-și crea un loc între conducătorii noștri
politici.

El e cel dintâi reprezentant al încercării
de a comercializa presa noastră și de a-i
răpi virginitatea convingerilor, făcând dintr'o
luptă pentru ideal, o simplă întreprindere ne-
gustorească.

Chiar și într'o societate atât de demo-
cratică cum e a noastră se cer două con-
diții pentru a te impune: *cinstea și talen-
tul.* Care e înșă superioritatea intelectuală a
lui *Birău!*? Nu are nici școală nici

Frumuseța femeiască.

Nici o vreme, spune Marcel Prevost în ul-
timul său volum »Feminités«, nu a fost atât de in-
diferent în fața frumuseții femeii, ca epoca
noastră.

Cu toată reclama magazine'lor frumuseța fe-
meii nu este preo uparea contemporană a nici
unui popor, a nici unui oraș. Și ceace ar părea
surprinzător, poporul și orașul care se preocupă
mai puțin de frumuseța femeii, sânt francezii și
Parisul.

În Londra sânt »professional beauties«, mon-
dene autentice ale căror figuri sânt expuse în
vitrina negustorului de fotografie. În America
mania recordului dă bărbaților din Est o apa-
rență de entusiasm pentru frumuseța femellor,
lîndcă vor cu orice chip ca și în capitolul este-
țel să fie »cei dintâi din lume«.

Parisul, dimpotrivă, nu consacră decât masca-
rade municipale cultului frumuseții feminine:
frumuseța feminină în Paris este reprezentată
pea mutrele drăguțe ale vânzătoarelor sau spă-
lătoarelor, cari nu displac, privite dela înălțimea
unei ferestre, dar care nu evocă cătuși de puțin,
nici pe Elena d'n Sparta, nici pe doamna de
Recamier, lady Hamilton, sau doamna de Casti-
glione.

Aceste mascarade afirmă gustul poporului.
În felurile cercuri parisiene, chiar în cele mai
bogate și strălucite, găsim o indiferență iden-
tică.

Departa de a provoca o dispută în chestia
care este cea mai frumoasă pariziană, cel mai

mulți parisiens ar rămâne pași, dacă le-ai cere
numele unei asemenea femei.

Nu există »cea mai frumoasă« Pariziană! Că-
lăuziți conversația pe panta de a afla care este
cea mai elegantă pariziană, veți vedea că discuția
se însuflețește.

Se vor cita douăzeci de nume contemporane, fie
care având cavalerii săi, gata să arunce mânușă,
faptul acesta nu este semnificativ?

La Paris, și încetul cu încetul în toate cen-
trele care limitează Parisul, cultul eleganței a în-
locuit cultul frumuseții.

O femeie frumoasă dar lipsită de eleganță nu
însemnează nimic. O femeie elegantă, dar fără
frumusețe, are o însemnătate în raport cu ele-
ganța ei. Spuneți unei pariziene:

— Doamnă, nici o femeie nu este atât de fru-
moasă ca d-voastră, dar nu știți să vă pleptănați,
nici să vă îmbrăcați!

Doamna vă va da pe ușe afară și va păstra o
rancună veșnică.

De unde vine asta?

Care sânt cauzele care au determinat acest
»k ach« al frumuseții feminine în folosul ele-
ganței?

În primul rînd, cauza adîncă, rezortul esențial
al tuturor moravurilor moderne, pasiunea nive-
lării, ura împotriva privilegiului. Strălucirea fru-
museții unei figuri feminine era cel mai magnific
privilegiu, care își făcea efectul în mod spon-
tan, fără ca] persoana care beneficiază de acest
privilegiu să facă vre-o sforțare.

Advocatul Phryneei smulge voalul clienței sale
și judecători subjugăți achită pe Phrynea. D na
Recamier debarchează la Londra și imediat li
deshamă trăsura și se înhamă în locul calilor.
Mulțmea femellor, acele care nu sânt nici fru-
moase nici urte pot să tolereze o inegalitate atît
de puțin măgulitoare?

Printr'o activitate minunată asupra simțurilor
și spiritului bărbaților, printr'o sută de artificii
ale pleptănului, prin farduri, prin tincturi, printr'o
deformare sistemică a tipului feminin natural și
clasic, au ajuns să încurce toate noțiunile pe cari
sărmanii bărbați le aveau despre frumuseța soa-
țelor lor.

Astăzi, în Paris, unde acțunea feminină s'a
manifestat cu mai multă continuitate și a întâlnit
cel mai prielnic concurs, se poate spune că nu
mai sânt nici femei urâte, nici femei bătrâne în-
tru cât au ceva parale. În schimb nu mai sânt
»frumuseți«. Nici nu se mai spune:

— D na cutare e frumoasă!

Acest adjectiv pare puțin cam brutal, puțin
cam greolu: nu sânt sigur dacă nu ar jigni chiar
pe doamna căreia s'ar aplica.

Se zice:

— Doamna cutare e foarte drăguță!

Sau.

— Doamna cutare e delicioasă!

De asemeni se utilizează comparația: o statu-
etă de Saxa, un Boticelli, un Helen etc.

Cât despre vorbele, astăzi în desuetudine »fe-
meea frumoasă« indică o persoană puțin cam
masivă, cam greu de îmbrăcat.

cultură de autodidact. E pur și simplu un analfabet abil care a învățat, culegând litere, să lege câte o propoziție. Fondul lui moral? Trebuie să mai amintim fapte cari sânt prea cunoscute? Să mai cităm pe Burdea ca martor pentru constatarea virginității lui sufletești? Și nu e asta singura din matrapazlicurile eroului nostru. Am crezut însă că asta singură ar fi ajuns pentru a convinge pe oricine că avem de a face cu un element primejdios, cu un virus care poate infecta tot organismul nostru național și poate introduce în el infecția demoralizării. Toată lumea noastră a așteptat ca partidul să rupă orice legătură și să se lepede de orice comunitate cu omul acesta, a doua zi după destăinuirea rușinoasei sale trădări.

Ce am văzut însă? Partidul l-a reprimat, l-a îmbrățișat, oameni de frunte l-au distins cu încrederea lor și l-au făcut la 7—8 luni după tradarea lui mărturisită, proprietarul legal și nelimitat al ziarelor partidului, încașând foloasele materiale. Dar publicul nostru, atât de iertător, a iertat și greșeala asta.

Birăuț însă nu a renunțat la visul lui de al ajunge. În mod meșteșugit el provoacă acum un conflict, în condițiile cele mai rușinoase pentru partid. Într'un moment dat se amestecă în afacerile redacției și decretează pur și simplu scoaterea din redacție a durorii ziarști cari i-se par că nu au tocmai sentimente de admirație pentru el și i pot împiedica planurile.

În felul acesta un om cinstit, un muncitor talentat al gazetăriei ajunge la discreția lui Birăuț și trebuie să se plece cenzurei lui. Vă puteți închipui o situație mai rușinoasă și umilitoare pentru o redacție și pentru un om de trecut și rolul politic a părintelui Lucaci, care trebuie să se supună acestui *justament* al lui Birăuț? Și vă puteți închipui mai multă obrăznicie decât aceea a unui tipograf de a refuza partidului supunerea și de mai adăuga la acest act o sumă de insulte, bănuiele și josnicii directe și indirecte

la adresa unor oameni ca d. Mihali, Lucaci, Goga și doi ziarști.

Și cu toate acestea mai este, mai *poate fi* cineva azi în partid care să se gândească la o »aplanare pașnică« a conflictului și o întoarcere la Birăuț? Ce va zice lumea când va vedea că partidul ține mai mult la el decât la demnitatea părintelui Lucaci, la cinstea redactorilor insultați, la reputația morală a celor două ziare? Și cine garantează că pe viitor nu se vor repeta iarăși și tot fără succes încercările lui Birăuț de a stăpâni ziarele și *moralicește*, după ce azi *materialicește* sânt ale lui?

Sântem cei din urmă cari avem interesul de a înlătura pe Birăuț, dar în numele cinstei și al prestigiului presei din care facem parte, în numele autorității partidului, *cerem cu stăruință înlăturarea deplină a acestui om.*

Dacă partidul și oamenii lui de frunte mai țin la demnitatea lor, la demnitatea ziarelor cari se chiamă că-i reprezintă, dacă nu vor să se alimenteze bănuielele pe cari Birăuț le-a aruncat asupra lor, trebuie să se rupă de el. Dacă partidul are nevoie de un organ oficios, pentru ce tocmai acesta să fie cel mai desprețuit și cel mai compromis prin veșnicele-i crize și prin insectele murdare cari se sălășluiesc și-l stăpânesc? Cinstea și prestigiul partidului național cere o reorganizare și curățirea definitivă.

Vom urmări lucrurile și le vom controla, orice intenții ni s'ar atribui de suflete înguste și mârșave. Căci, repetăm, e o chestie de curățenie a moravurilor noastre politice și datoria noastră e de a veghea asupra ei.

România și discursul contelui Khuen.

»Voința Națională« din București, organul partidului național liberal, scrie despre discursul rostit de ministrul-președinte contele Khuen-Héderváry în chestia naționalităților:

»Deși chestia naționalităților a fost adusă în discuție încă de la începutul sesiunii parlamentare,

felul cum se discută această chestiune, ne lăsa să ne întărim tot mai mult în convingerea că guvernul ungar nu se gândește serios la rezolvarea acestei chestiuni.

În timp ce Tisza a vorbit — așa cum a vorbit — în timp ce Khuen Héderváry se declară aderent al împăcării, contele Apponyi vine să declare că »nu se pot admite naționalitățile pe un fel de concesiuni, nici de limbă, nici în alte vințe«. Asimilarea popoarelor trebuie să se facă pe temeiul unei singure idei ce va străbate toate mile tuturor. Chestiunea naționalităților se rezolvă pe factori puternici la Viena și acțiunea maghiară va ține cont de aceasta când e vorba de rezolvirea ei. Dupăcum se știe curtea imperială a impus guvernului Khuen împăcarea cu naționalitățile. Dar declarația lui Apponyi nu e ea menită să ușureze situația guvernului față de angajamentul luat față de Viena?

Contele Khuen a declarat că se solidarizează într-o măsură cu cele spuse de Tisza. Ceea ce semnează că împăcarea cu românii nu se face odată.

De altfel în discursul său primul ministru Ungariei n'a spus nimica nouă. Aceleași idei au fost enunțate de decenii în presa maghiară. Doar în privința afirmațiilor privitoare la năzuințele popoarelor nemaghiare găsim ceva nou. Khuen Héderváry recunoaște că aceste popoare nu mai pot trăi în Ungaria. Sărbii nu mai pot trăi în Serbia, nici nemții în Germania, românii în România.

O întrebare se impune: Când primul ministru al Ungariei recunoaște că gravitațiunile în Europa au încetat, ce l'implică a veni cu astfel de proiecte, prin cari să se asigure libera dezvoltare economică și culturală?

Criza croată. Din Agram se telegrafiază că banul Tomasici va convoca cursul acestei săptămâni pe deputații sârbi și croați la o consfătuire pentru a le oferi la cunoștință că Maj. Sa n'a primit de la ei și a le oferi din nou pace.

În cercurile bine informate se crede că deputații croați vor renunța la câteva din

Când i-se aplică unei femei calificativul »frumoasă« primul gând ce i-se sugerează este să urmeze un regim:

— Luați seama, doamnă, începeți să vă îngroșați!

Iată privilegiul pe dos: e tot atât de jenant să îți porți frumusețea, ca și când ai purta un nume mare. Tocmai lucrul ăsta îl dorește mediocritatea femeilor.

În zilele noastre d-na de Recamier ar putea să se plimbe pe străzile Londrei, fără să turbure pe nici un trecător.

Și dacă, vreun avocat modern s'ar încumeta să desvăluie o Phrynee modernă, ar face cu siguranță să fie condamnată, iar pe de-asupra s'ar vedea urmărit pentru ultragiu la pudoare.

Astfel Krachul frumuseții feminine a e în primul rând o cauză profundă și meschină: revolta femeilor în contra unui privilegiu.

Mai este o cauză mai nobilă: schimbarea progresivă a condiției femeii în viața modernă.

Femeea trebuie să fie un instrument de decor și de plăcere — și nimic mai mult — sau nu trebuie să se gândească la frumusețea ei decât după ce a căutat să fie folositoare și să farmece spiritul?

Ea trebuie, să fie în același timp farmecul spiritului și al ochilor, răspund oamenilor cum se cade.

Da, dar viața este foarte scurtă pentru atâtea eforturi contradictorii. O femeie care are cultul propriei sale frumuseți, nu se gândește decât la acest lucru. De pildă, d-na de Castiglione care se adora în sensul mistic al cuvântului, și care și-a petrecut cea mai mare parte a vieții sale

meditând asupra trăsăturilor figurei sale și asupra liniilor corpului său.

Concluzia lui Prevost este că trebuie să ne resignăm în fața acestui faliment al frumuseții feminine.

Scrisoare din Roma.

Caruso la Roma. — În câte opere a cântat Caruso. — Cât încasează un teatru când cântă Caruso. — Cât i-se plătește pe seară. — Începutul faimei sale.

Regele tenorilor, faimosul Caruso, a venit pentru două zile la Roma. Vizita aceasta, în Cetatea eternă, constituie un eveniment care va avea ca urmare o serie de reprezentații date aici la Roma, cu celebrul tenor.

Caruso a venit la Roma ca să ia ultimele înțelegeri cu comitetul operei, în vederea reprezentațiilor din anul viitor, la teatrul *Constanzi*.

Zicem că aceasta vizită este un eveniment, căci Caruso, de când a ajuns cel mai mare tenor din lume, nu a mai cântat nici odată în Italia, monopolizat pe de o parte de teatrul metropolitan din New York, pe de alta de impresarii de opere, cari îl plătesc foarte bine, ca să cânte în vre-o seară sau două în vre-un teatru din Berlin, Paris sau Londra. Însă, în anul viitor, cu ocazia marelor sărbători cari se vor face la Roma pentru aniversarea a 50 de ani de Capitală a Italiei, la teatrul *Constanzi* va fi o stagiune extraordinară de operă, în care pe lângă alte cele-

brități universale ale cântului, vom avea și pe Caruso.

Se va cânta, între alte opere, probabil de Verdi și o operă nouă de Puccini, și rurile operelor *Tosca*, *Manon* etc. *Frumoasa din West*.

Acum de curând, Caruso a cântat în Paris în opera *Nanon*, și succesul a fost atât de mare încât teatrul încasa în fiecare seară peste 600 de franci.

Până acum, Caruso a cântat în 65 de opere diferite, toate cu succes strălucit, și voca din zi în zi s'a făcut mai robustă, putând cânta fără nici o sforțare în operele dramatice totuși nepierzând nimic din dulceața, din tăcuta acelei *mezzo voce* ce avea în anii tinereții sale.

În turneurile sale, Caruso cântă orice operă mai ales *Aida*, *Bohema*, *Tosca*, *Carmen*, *Il Pagliacci*.

La Berlin, a avut succese nespuse cu opera lui Leon Cavallo, și când afișul teatrului *Il Pagliacci* cu Caruso, lumea se bătea la cap să cumpere bilete. La Paris, *Pagliacci* cânta uitare, dar anul acesta, teatrul *Chatelet* a dat serii de-arândul *Pagliacci* cu Caruso și a încasat câte 64000 de franci în fiecare seară.

Actualmente Caruso și-a reînnoit contractul teatrului *Metropolitan* din New-York pe alți ani, cu obligația de a cânta *cinci* zile de fiecare an și ca plata *10 mii de franci* pe seară. În afară de asta, în turneurile sale în Europa, este plătit *20000 de franci* pentru o seară de concert, suma ce pare enormă, dar gândindu-se d. e. că anul trecut la Ostiada, sala concertului

pretențiunile lor și criza se va sfârși astfel pe cale pacifică.

»Corespondența română« publică în zărele din România următoarea comunicare:

«In colonanele citorva dintre zierele noastre a fost exprimată părerea că »Corespondența română« a transmis într-o formulă tendențioasă textul discursului rostit de contele Stefan Tisza în dieta ungară și că ea e privită de zierele naționaliste cu neîncredere.

Ținem să vă dăm informațiunea, că »Corespondența română« n'a restabilit textul discursului rostit de contele Tisza după o împărtășire făcută prin telefon, ci după o depeșă telegrafică redactată pe baza unei copii de pe notele stenografice ale dietei, iar răspunderea pentru exarctitatea traducerei din limba maghiară în cea română o primim cu atât mai ușor, cu cât putem să punem la dispozițiunea ori și cui atît depeșă, cit și textul publicat în ziarul oficial al dietei ungare.

Ziarul nostru a fost unul dintre zierele cari au bănuț că alitudinea plină de nedumeriri a unora dintre zierele românești din Regat, cari au înregistrat discursul contelui Tisza cu oarecari elogii, se datorește rezumatului tendențios ce a fost transmis Bucureștiului. Noi n'am amintit cu numele »Cor. rom.«, care acum se mărturisește autorea comunicatului. Am vrea numai să facem câteva observații: n'a tras nimeni la îndoială exactitatea traducerii, ci s'a spus numai că din rezumatul discursului Tisza lipsesc pasagiile în cari ne abțică și insultă și se coprink numai frazele — nesincere — în cari vorbește despre necețitatea împăcării, fără să se amintiască și condițiile ce ni-le pune contele Tisza.

Mangra... Slavic... Tisza... Se putea ca trinitatea aceasta să nu înfrizeze comunicatele »Cor. române«?

Lukács László. Citim în »Bud. Hp.«, »Numele Lukács László e ominos în politică. Unul care poartă acest nume e un preot ungar, tipic, — dar politicianul valah cu cea mai neagră conștiință a adus faimă rea asupra combinației acestor două nume, Lukács și László. Regret că n'a mai intrat în parlament, pentru că puțin vor fi vorbind mai frumos și mai corect ungurește; dar mă bucur mult că a căzut la alegeri, pentru că puțin au sentimente mai puțin ungurești, decît acest preot cu chip de gvardian».

Așa scrie despre părintele Lucaci presa ungurească, care pe părintele Mangra — îl laudă!

de vară unde cânta Caruso încasa în fiecare seară câte 95 de mii de franci din vânzarea biletelor.

În chipul acestuia, de cinsprezece ani, Caruso a câștigat suma de 8 milioane. Și când te gîndești, că acum 15 ani, Caruso cânta pe 80 de franci pe 15 zile!

La început, vocea lui Caruso era șulerătoare ca civățul, și prietini îi ziceau *vântul*. Pe atunci în Neapol, orașul lui natal, Caruso câștigă mai mult cântînd românește pentru streinii cari veneau la Neapol. Mulți ani a suferit lipsuri, mizeria, chinuri, până ce el singur a început să studieze cu dragoste, a început să-și îndrepteze umul după altul defectele voci și încetul cu încetul, nopțile cele triste s'au isprăvit și au început cele frumoase. Astăzi este Caruso celebrul Caruso.

Și astăzi, ori de câte ori cântă, Caruso este cuprins de o neliniște nervoasă, pe care cu greu și-o poate stăpîni, și până ce nu sfârșește reprezentăția, dînsul nu-și recapătă liniștea. Sînt artiști, cari după ce și-au cântat fraza sau romanța, adorm între culise așteptînd replica; Caruso trăiește fiecare minut din drama ce cântă

Cuvîntul lui Burdea. Citim în »Lugosi Ellenör«. Înainte de alegeți, Măria Sa Burdea a declarat secretarului de stat Jakabffy și ministrului-președinte Khuen că în caz dacă va fi ales deputat, va renunța la președinția fondurilor grănițarești. Promisiunea aceasta a făcut o încredință că guvernul va rămînea în minoritate. Guvernul însă a obținut majoritatea, — Burdea însă nu vrea să renunțe la președinție. Declară că mai bine renunță la mandat, — dacă comisia de incompatibilitate va declara că aceste două posturi sînt incompatibile. În acelaș timp însă a și pornit acțiunea pe lângă membrii comisiei ca să nu declare incompatibilitatea, — fiindcă el e patriot...

Scrisori din București.

Discursul lui.. Mangra. — Polemici din cauza discursului lui Tisza. — Atacuri și răspunsuri. — O greșală.

București, 9 Iulie. —

În marile cafenele din București cel mai căutat ziar este fără îndoială »Tribuna«. La Kübler, la Imperial și Bulevard, unde se adună tinerii intelectuali și scriitorii, cari aparțin diferitelor grupuri literare, articolele din »Tribuna« se citesc, se comentează, se discută. Cuvîntul ei are autoritate. Când a apărut închiputul discurs al lui Mangra, acel crud *memento* la adresa celui care n'a avut un cuvînt de protestare în conștința lui, sultelor aduse de Tisza foștilor săi tovarăși de luptă, în primul rînd s'a crezut că în adevăr vicarul dela Orade a făcut acei gest, de dragul cărui un om cu suflet, un caracter și ar fi jertfit bucuros trecutul și viitorul său.

— Mă, da inteligent om! Să i vedem acum pe cei cari l'au injurat ce or să mai zică? Da cum de n'au sărit ungurii la el ca la Vaida?

Și fie-care tresărea de bucurie, văzînd că Mangra a dat o desmîntire atîta de strălucită acuzațiunilor ce i-s'au adus. Abia după citirea notiței dela sfârșit, băeții s'au desmetecit din beția entuziasmului lor. Și ce deprimare se cltea în ochi lor, când au înțeles, că atribuindu-l asemenea cuvinte, a voit să arăte cu atît mai mult josnicia trădătorului.

Adecă ce ar fi fost, dacă Mangra ar fi rostit un asemenea discurs? Ce-ar fi fost? Da sigur deputații majorității l'ar fi huiduit, căți va mai îndrăsnii l'ar fi insultat. Contele Tisza ar fi rămas plouat, uluit în fața răspunsului demn al

cu tovarășii lui, și până ce nu se lasă cortina, dînsul studiază fiecare mișcare, fiecare privire, fiecare poză a lui și a celorlalți. La sfârșitul spectacolului este obosit, dar oboseala aceasta fiind nervoasă, trece repede.

Vorbind despre greutățile ce le a întâmpinat la începutul artei sale, Caruso a zis textual.

— Artiștilor, nu trebuie să li să dea nici pre mii de încurajare; în sfârșit nimic ce ar putea să le facă traiul bun și ușor. Nu, căci în cazul când ei au de toate nu mai studiază, nu se mai trudesc, nu se mai căznesc ca să învingă toate greutățile acestei vieți de artă. Am cunoscut mulți tineri, cari au avut voci splendide și cari s'au pierdut din pricina neglijenței lor. Am cunoscut artiști suleridrați de mecenați sau de speculatori, eari își petreceau vremea în... plivnițe, sau în case... echivoce; și atunci, adlo do din plept.

Ca să simți dragostea puternică de artă, ca să poți ajunge la ceva, trebuie să suferi mizeria, să lupți, să te sbați între focul artistic și chipurile vieții, și numai atunci, dacă ești artist vei triumfa. Dacă nu ești născut artist... mai bine să nu începi nimic.

I. Th. Alian.

deputatului în haină preoțească. Dar ce aureolă cerească s'ar fi coborît împrejurul pletelor cărunte ale celui ce ar fi dat dovezi că știe să slujească la altarul domnului și la altarul națiunii sale? Dar ce sgomot ar fi făcut acest discurs, ce ecou ar fi avut în lumea întregă.

În fața luptătorilor naționali ai altor neamuri Mangra ar fi devenit un ideal, în fața noastră el ar fi fost mucenicul sfînt, pe care nu l'am înțeles, în care, ca vechii jidovi necredincioși, am aruncat cu pietre.

Nu era preferabilă cinstea ce i-s'ar fi dat de către popoarele supuse nedreptății în Ungaria, ca și în Prusia și Rusia, nu era preferabilă idololatrizarea lui de cei mulți și buni? Ce-i favorul unui vremelnic guvern pe lângă recunoștința veșnică a tuturor neamurilor Ingenunchiate? Căci scriitorul nu este al stăpînitorilor, ci al celor ce luptă și cad pentru triumful dreptății. Și aceștia sînt mulți.

Și vicarul Mangra n'a făcut o. A scăpat ocazia. Și poate nu-i va mai veni nici odată. Ce om ghinionist!

Zierele ungurești au trîmbițat în lung și-n lat despre călduroasa primire cu care ar fi fost întâmpinat discursul lui Tisza în România. Cu ce scop au făcut, aceasta o știm. Publicarea în »Tribuna« a articolelor, în cari era vorba de discursul lui Tisza a dat cea mai formală desmîntire tendențioaselor știri ale zierelor maghiare. Nu cred că trebuie trecut cu vederea faptul că faimosul discurs al liderului guvernului, în România, a dat prilej la o aprinsă polemică între două ziare, »Viitorul« și »Seara«. Aceasta din urmă imputa »Viitorului« că ar fi prea indulgent cu șovinistul conte, că ar aproba cele spuse de dînsul. Faptul acesta a făcut ca »Viitorul« să răspundă în niște termeni, cari ar putea să-l reproducă zierele ungurești. Iată în adevăr la ce reduce ziarul tinerilor liberali personalitatea și ideile lui Tisza. Citesc răspunsul la acuzațiile »Serei«:

»A trecut o săptămână de când Tisza István și-a ținut faimosul discurs, prin care, atacînd pe luptătorii de până acuma ai românilor de peste Carpați, făcea în acelaș timp apel la prietenia cu românii. Dacă acestui discurs în Ungaria nu i-s'a dat nici o importanță, unele ziare dela noi, în frunte cu »Seara« au ținut cu orice preț să scoată în evidență personalitatea lui Tisza, care până mai ieri era considerat ca un mort politic. E foarte suspectă această reclamă pe care ziarul conservator o face șovinistului conte. De o săptămână de zile sârmanilor celitori li-se servește o proză anostă, în care se tîlmăcește importanța — care de fapt nu există — a lui Tisza.

Nu cred dnii dela »Seara« că acest subiect s'a banalizat? Mă rog, ce este Tisza decît un simplu deputat șovinist?

Vrea »Seara« să facă dintr'însul un al dollea Bismarck? Are toată libertatea. Idololatrizez-l cît vrea. Dar să nu pretindă dela un ziar serios ca al nostru să dea importanță frazeologiei unui om, care nu urmărește decît reclama, care crede că va putea ajunge la vechia-i importanță, fără a ține cont de schimbările aduse de vreme.

Popularitatea a căutat-o Tisza. Dar în timp ce la Arad a fost bătut cu ouă cloște, »Seara« din București îl consideră ca pe un semizeu, de care tremură o lume. Ceace n'a găsit în Ungaria, a aflat la București. Și e trist. E foarte trist.

Firește, pe noi nu ne interesează invectivele, pe cari cele două ziare și le aruncă. Vorba e că din acest răspuns se vede clar cum este considerat Tisza în România: Un om mort politic, un reclamagiu, care vrea să-și dea o importanță mult mai mare decît în adevăr este. S'au laudat zierele ungurești cu simpatia românilor din regat? Și-au primit răspunsul.

Numai trebuie să vă comandați mobile din Budapesta pentru că dela **Székely și Réti**

se capătă **garnitură întreagă din lemn masiv pentru aranjarea dormitoarelor** și constă din: 2 dulapuri, 2 paturi, 2 dulapuri de noapte cu marmoră, 1 spălător cu marmoră și cu oglindă pentru suma de **360 coroane**.

Tot aceeași cu toalete în 3 părți **400 coroane**.

Mare economisire în spese de transport, pentru că întreaga garnitură se expediază franco conform tocmelii separate, în oricare parte a Ardealului la proximitate dorință prezentăm în persoană bogata noastră colecție de mustre și servim cu prospecte și cu deseme. — Să fim atenți la firmă.

Ziarele au publicat lungi coloane despre un caz de intoxicare la spitalul Colțea. Cazul s'a petrecut așa: Urmând a li se face la doi bolnavi injecții cu un ser de curând inventat, cu prepararea serului a fost angajată o tânără absolventă a cursului de chimie. Aceasta din greșeală, sau cetind rău recepta scrisă de doctori, cari, după cum se știe, au hieroglifile lor, pe cari le descifrează numai specialiștii, a pus în ser o doză prea mare de sublimat corosiv. Bolnavii tratați cu serul astfel preparat au avut accese de intoxicare. Observându-se din vreme greșala, s'au luat măsurile necesare de prevenire și ei au fost salvați.

Un caz, care nu este rar. Un caz ce li se întâmplă adeseori chiar și celor mai mari somități medicale. Câți mari doctori nu fac greșeli cu mult mai grave, fără a avea nici o scuză. Câți bolnavi nu închid pentru totdeauna ochii în urma acestor greșeli! Cu deosebire la operații, câți nu cad victime greșelii chirurgului! Este dar așa de populară zicătoarea: Operația reușită, bolnavul a murit. Și cu toate acestea cu astfel de cazuri nimenea nu și ridică cuvântul să protesteze.

În cazul de față însă gazetele au făcut atâtea gălăgie. De ce? Pentru că este vorba de o fată, care nu se poate apăra, care n'are nici experiență, nici cunoștințele bătrânilor savanți. Și poate nu are nici curajul să spună că nu ea este vinovată. Este vechiul păcat omenesc de a lovi totdeauna în cel slab, în acela de a cărui răzbuinare nu te temi nici odată. Căci știi că ea nu va veni. Nu poate să vie. Probabil biata fată își va pierde postul. Și cu toate acestea are atâtea circumstanțe atenuante. Dar ziarele au fost așa de crude cu ea.

Correspondent.

La chestia inspectorilor școlari confesionali.

— Voci din afară. —

Organizarea școlii noastre elementare cu temei și punerea ei în rândul celorlalte școli din patrie a fost totdeauna chestie deschisă și în fond prea puțin s'a făcut pe acest teren. Cauzele vor fi fost și vor fi și acum multe.

Sărăcia poporului de o parte, împrejurări atârănătoare și neatârănătoare de voința conducătorilor ei de altă parte au făcut, ca școala noastră primară în cele mai multe ținuturi să nu poată lua avântul necesar.

Între alte recerințe s'a scos la iveală necesitatea creării unor posturi de Inspectori școlari și la Sibiu s'a și instituit și întregit un post de Inspector general al învățământului din arhidieceză, — mi e teamă însă, că între actualele împrejurări aceste dispoziții nu vor putea satisface nici pe departe așteptărilor noastre.

Să luăm lucrul așa cum este el. Școala confesională are și până aci o sumedenie de autorități cari stau ca sabia lui Damocle deasupra capului său. Are în imediata apropiere sinodul parohial ca susținătorii ei, comitetul parohial ca scaun școlar, directorul școlar, apoi protopopul ca inspector districtual de școli, comitetul și sinodul și congresul, inspectorul reg., autoritățile comitatene și ministrul de culte, toate acestea cu puteri bine definite.

Ce ar fi deci să mai înlocuiască inspectorul general și ce să lucreze pentru a da nou avânt învățământului?

Ar fi greu să dai răspunsul la aceste întrebări în actuala stare de lucruri.

Dintre idelle sulate până aci singură ideea dlui Groșoreanu ar fi ducătoare la scop, ca adecă în fiecare tract protopopesesc să fie unul dintre cei mai buni învățători însărcinați cu vizitarea școlilor și supravegherea mersului instrucțiunii în general.

S'ar obecționa poate, că neavând acesta autoritate față de colegii lui, rezultatul n'ar fi cel așteptat. Dar dacă vom lua lucrul așa cum este, ne vom încredința că ideea e bună.

Să nu uităm, că fiecare om are în sine ambiția de a se valida și el, de a fi și el acela ce trebuie să fie și prin urmare neorțat își va împlini datoria.

În privința asta putem lua exemplul de la școlile de stat cari risipite prin diferite comune ale țării, afară de scaunul școlar, compus de multe ori și acela din persoane cu totul străine de orice cunoștințe pedagogice și afară de inspectorul reg. care poate numai odată în an le poate cerceta, fac destul de bun progres, pentru că fiecare învățător ține la datoria impusă lui.

Și-apoi dacă între învățători, ca între oricari funcționari, vor fi ici coala și de acela, cari din o împrejurare ori alta nu vor satisface destul chemării lor, toate autoritățile cele multe confesionale și de stat care atârnă de-asupra capului său îl vor putea face mai silitor, mai conștient, mai stăruitor întru împlinirea chemării?

Nu, de bună samă nu. Din contră, o povață colegială, dată cu bunăvoință, totdeauna va fi mai bine primită.

În altă parte trebuie dar să ne îndreptăm grija noastră, dacă vorba e să-i dăm învățământului popular nou avânt. Legi școlare avem bune, autorități destule, să ne facem socoteala cu alte neajunsuri cari se pun luntre-punte în drumul de înaintare al școlii noastre. Pe lângă un edificiu de școală corespunzător, se cere în primul rând, ca o condiție absolută, ca *prelegerile să fie cercetate regulat din partea tuturor acelor cari cad sub obligamântul școlar, căci aici este punctul cel mai de căpetenie în jurul căruia se învârtte aproape întreg nesuccesul școlii noastre.*

Autoritățile școlare cele mai apropiate și cele mai îndepărtate să și îndrepte activitatea lor într'acolo, ca toți cei obligați la școală, să cerceteze prelegerile fără abatere, dela început până la sfârșit, și fără nici o considerare la motivele de multe ori de rîs, ce se aduc pentru a se susține dela învățământ. Pe toți să i împingă către împlinirea datorinței și atunci am făcut primul și cei mai serioși pași întru ridicarea culturală a obiditului nostru popor.

Dacă vom împlini aceasta și dacă și învățătorul școlii noastre îl vom da puțința de trai cinstit după postul lui, ca să nu fie bătut de lipse și griji, atunci să fim s'guri, că învățământul nostru primar va intra în o nouă ogașe și va răspândi lumină cu mult mai intensivă decât până aci.

Nic. Simulescu.

inv. în penz.

Scrisori din Paris.

Comandorul legiunii de onoare. — Premiul Jean Moréas. — Premieria d-rei Gil-May. — Un scriitor român. — După 14 Iulie. — Obsesiune.

În urma cererii primului-ministru Bland și a ministrului de justiție Barthou, ilustrul academician Edmond Rostand a fost numit comandor al Legiunii de onoare. Demnitatea aceasta o mai poartă alți doi autori dramatici, Jules Claretie și Paul Hervieu. Precum a fost odinioară cel mai tânăr academician, Rostand este astăzi purtătorul cel mai tânăr al cravatei de comandor. Distincția aceasta i-a fost acordată la sărbătoarea lui 14 Iulie, cu prilejul piesei »Chantecler«.

Alți scriitori iluștri ai Franței nu sânt decât ofițeri ai »Legiunii de onoare«. Și aceștia sânt: Anatole France (care nu-și pune nici odată floarea roșie la butonieră) Paul Bourget (care o pune foarte mult, aproape mereu), Lavedan, Marcel Prevost, Brioux Henry, Bataille, Jules Lemaitre,

Jean Aicard, Cajus, Abel Hermant și a. În cel mai mare parte membrii de al Academiei!

Fiindcă vorbim de »cravate«, e locni să mintim că după Rostand, cei mai tineri demnitari ai acestui ordin sânt: locotenentul-colonel Bernard și Georges Payelle, procuror general lângă Curtea de conturi.

Regretatul poet Jean Moréas a instituit un premiu de două mil lei, care se va decerna în fiecare an celui mai talentat dintre poezii franceze.

Executorii testamentari ai lui Moréas sânt cunoscuții scriitori Maurice Barrès și Henri de Régnier, cari vor dispune în fiecare an, fiecare în rândul său, de premiul Moréas

Domnișoara Gil-May, tânără poetă franceză, fost distinsă zilele trecute cu premiul Jacques No mand (800 lei) pentru romanul său liric »L'Agreste«. Cei cari au avut norocul să cunoască dinainte acest roman liric — a cărei acțiune petrece în Grecia veche — nu pot decât să se bucură de meritata distincție ce sa făcut d-rei May. Și trimitem, și pe această cale, felicitările noastre...

În foiletonul ziarului »Presse« a apărut în zile în șir o »nuvelă română« iscălită de cunoscutul autor român I. M. de Ibrabow-zky. Nuvela poartă titlul »Helène« și e povestea unei dragoste nenorocite a d-șoarei Elena, care se sfârșide în heleșteul dela Băneasa.

Am vărsat multe lacrimi citind această nuvelă a ilustrului scriitor Ibrabowszky și după ce am citit-o și mi-am șters lacrimile, m'am întrebat: — Mă rog, cu cine am onoare?

A trecut și 14 Iulie cu cortegiul său de țari și danțatori, cu ghirlandele lui de flori plină stradă, cu mulțimea lui gătită în haine de sărbătoare, cu baracele, cu vuetul, cu paradele lui miștate.

Se schimbă Parisul într'un bălcu imers, în care poporul se inghesula, cânta, urla... Și cădura acestei zile de Iulie, supt un cer de ratec, pulberea de pe străzi plutea pe deasupra capetelor ca niște nori deși și înăbușitori. Un miros greu, mirosul mulțimei inghesuite, slăbăneală văzduhul. Trotuarele frigeau, sudoarea brobona frunțile, un haos nedeslușit curgea orașul. Murmurul confuz al poporului se înălța de chiote de rîs ascuțite, de tunetul înăbușat al tobelor, de sunetele stridente ale clarinetelor. Orchestre numeroase cântau pe la colțuri de stradă, în chioscuri improvizate. Pe vasele piețale Parisului părechile se învăteau în joare. De cheurile Senei erau calme, mai calme ca în totdeauna. Jos fluviul își rostogolea valurile turbate în care turnurile catedralei Notre Dame, și departe Luvrul, se oglindeau nepăsătoare... O o flașnetă doar întrerupea tăcerea și arile slabe, triste, ca un cântec din altă lume, plutea pe deasupra Senei ale cărei valuri le prindeau, să le ducă departe, departe, de-alungul malurilor ei incomparabile.

Intocmai ca un imblânzitor de fiare ce ar chide într'o zi solidele-i cuște, dând drumul lumii largă celor mai lînșite și mai jегărite male din menagerie, tot așa ziua de 14 Iulie în Paris, ziua blagoslovită a cerșitorilor de soiu. Cerșitul e strict interzis în Franța: în aceste zile ale anului însă el este permis. Ca turmă de vite flămânde cărora li-s'ar arăta o vadă grasă, așa se năpusteau cerșitorii pe străzile Parisului, amestecându-se cu mulțimea pedestre.

Vedeai numai mâni întinse, cu degete sgușite și murdare, cerând de pomană. O milă imensă amestecată cu silă te cuprinde la vederea acestor desmoșteniți.

Ceeace dă însă Parisului un farmec picant în zilele de sărbători, e gloata de atleți de bălău de scamatori, de înghițitori de săbii, de mândri tori de foc ce se produc în plină stradă, în publicului adunat în jurul cuvântării pline de spirit. Trotuarele mai că nu se văd de covorul întinse de clovni și acrobați. Mulțimea privește admiră sau ride. Am rîs și eu; și rîsul acesta m'în destindea nervii încărcați de atâtea bălău.

M'au îmbolnăvit însă stridentele clarinete de sfășiau văzduhul în colțurile străzilor. Un cântec de arie, mai ales, nu m'a lăsat să dorm liniștit.

noaptea. Mă chinuia, mă obseda. În clipa în care scriu aceste rânduri ei tot îmi văjăe prin creier. Îl caut mereu în minte, îl fredonez la cafenea, pe stradă, prin grădini...

Ce dureroase sânt obsesiunile de felul acesta! Un crâmpet de arie se răsucesce fără răgaz în labirintul minții, vorbe strâmbe și fără rost și se perindează în urechi ce într'un fonograf — veșnic aceleași, și urlă, și urlă...

Mi-aduc aminte că ascultăm într-o zi în București cântecul unui lăutar, câteva cuvinte zise cu accentul cel mai țigănesc și au clădit locuința terenică în bietul meu creier. Ziua, noaptea le repetam neconștient. De mă așezam la masa de lucru ca să scriu ceva, încremeneam în fața hârtiei albe, murmurând cu încăpăținare cântecul țiganului, întocmai așa cum îl auzisem din gura lui. De ploaia afară, îmi legam vorbele de picăturile de apă și mi-se părea că ploaia le cânta odată cu mine.

Același lucru se întâmplă cu tic-tacul pendulei din cui. În vremea mesei, crâmpeliul de cântec nu mă părăsea. Cântam mergând pe stradă, cântam cântând, cântam într'ună, cântam desperat, cu lacrimile în ochi, tâmpit de atâtea obsesiune.

Într-o zi, la un concert în familie se cânta Beethoven. Pianista ataca clapele cu măiestrie. Ce credeți că s'a întâmplat atunci cu mine?... Păcătosul de cântec țigănesc îmi juca în minte cu furie. Ce rău mă simțeam! Marele Beethoven nu mai avea nici o putere asupra mi; din mormântul său sigur că se încrunta la mine. Și am bufnit într'un ris idiot și am ieșit din salon sguduit de hohote, în spalma și indignarea celor de față. ...Clarinetul de ieri, din rue des Écoles, îmi face același efect...

Tristan.

Discuția indemnitații

— Ședința de Luni a Camerii. —

Președintele a deschis ședința în prezența celor 5, zi cinci deputați. Numărul lor abia s'a urcat la 40 — când erau mai mulți de față.

Discuția nu oferă nici un interes și se face mai mult de formă.

Azi au vorbit patru oratori, cei din urmă patru cari au fost anunțați. Lucruri noi n'a spus nici unul. Numai justhistul Bikády a voit să fie original, recunoscând că dl Șt. C. Pop a avut dreptate când s'a plâns împotriva volnicilor guvernului, — recunoscând, însă, în același timp că și contele Tisza a avut dreptate când a spus că așa trebuie să se procedeze față cu noi.

Mâne probabil se va sfârși discuția indemnitații.

Ședința e prezidiată de vicepreședintele Návay Lajos. După aprobarea ședinței trecute se intră în discuția indemnitații.

Bikády Antal (justhist) nu votează indemnitația, fiindcă n'are încredere în guvernul acesta, care s'a făcut slugă a Vienei (Sgomot). Știe toată lumea cu ce mijloace a ajuns acest guvern la majoritate. Inzadar se vor contesta mandatele la Curtea de casație, legea curială e atât de confuză încât lasă deschise sute de uși de scapare.

Președintele: Rog pe d. deputat să rămână în chestie (Sgomot).

Eltner: Motivează de ce n'are încredere în guvern (Vociferări în dreapta).

Espre naționalități.

Bikády A: Guvernul acesta n'are un program național propriu, ci un program pe care i-l'a dictat Viena (aprobări în stânga. Sgomot).

Guvernul nu face nimic în interesul poporului, de aceea se aduce atât de des pe tapet chestia naționalităților! Așa vrea guvernul să arunce niște în ochii unghirilor. Partidul guvernamental a

afățat și el naționalitățile împotriva partidului independentist. Așa s'a întâmplat la Szarvas, între slovaci (Sgomot. Protestări).

O voce (în stânga): Da i-ați afățat!

Bikády A: Dl deputat Șt. C. Pop are dreptate când afirmă că partidul național a fost înfrânt numai prin volnicie. Dar are dreptate și contele Tisza, când face apel la Ungurime să rămână unită. Trebuie să uzăm însă numai de mijloace legale. Statul ungar are destulă putere pentru a nu fi nevoit să se serviască de act de volnicie.

Analizează apoi proiectul de indemnitate și încheie cu declarația că nu primește proiectul.

Aiți oratori.

Frey János: Nu vrea să întindă discuția și la cuvântul numai silit de partidul său (Iaritate). Combate guvernul, vorbește despre alegeri și politica democratică a partidului popular, despre ius placeti. Nu primește proiectul.

Kun Béla (justhist) vorbește contra proiectului.

Novák Dániel (țărănist) apără interesele clasei țărănești. Cere reformă a impozitului funciar, a dărilor de acze și introducerea impozitului funciar.

Ședința se ridică la orele 2 d. a. Ședința următoare mâine, Marți.

Furtuni mari pretutindeni.

Din Italia de Nord și din Germania de Sud vine știrea unui ciclon îngrozitor, urmat de ploi torențiale, cari au făcut pagube enorme, pustiind ținuturi întregi și nimicind tot rodul câmpurilor.

În Germania ciclonul n'a secerat nici o viață de om, în Italia însă aproape o sută de oameni și-au găsit pieirea în furia elementelor deslănțuite.

Iată știrile telegrafice ce le primim:

În Italia.

Milano, 25 Iulie. Sâmbătă după amiază s'a deslănțuit, între orele 3 și 4 d. a., o furtună îngrozitoare asupra ținuturilor întinse din jurul Milanului.

Ciclonul a răsturnat coșurile fabricilor, a descoperit casele, a îmburdât ziduri. Nu e casă care să nu fi suferit pagube mari.

În Solaro s'a prăbușit o fabrică, îngropând sub mine 14 muncitori.

Milano, 25 Iulie. Rapoartele oficiale sosite până acum constată până acum 50 de morți și mai multe sute de răniți. Comuna Soranno și jurul ei a suferit mai mult.

Pretutindeni, ciclonul a fost urmat de ploale torențiale amestecată cu piatră. Pe alocuri gheața avea greutate de un șert de chilogram. În ținuturile bătute a fost concentrată millție.

În Germania.

Berlin, 25 Iulie. Ținuturile de lângă Rhin au fost bătute de un mare uragan. Un vânt năprasnic s'a pornit din Germania de Nord, măturând tot ce întâlnea în drumul său. Coperișul catedralei din Nürnberg a fost luat de vânt și dus departe.

Vântul a fost urmat de ploale, care a ținut mai bine de 4 ciasuri. În Köln apa a inundat gara centrală, încât călătorii nu s'au putut coborî din trenuri.

Jertfe de om nu sânt de înregistrat.

Inundație în comitatul Arva.

Din Alsó-Kubin se telegrafiază că în noaptea de Sâmbătă spre Duminecă, deasupra comitatului Arva s'a deslănțuit o furtună mare.

Ciasuri întregi s'a descărcat asupra acestor ținuturi o ploale torențială, care a făcut din pârâșele cele mai multe poduri.

Ușile comunelor sânt acoperite de ape. Câmpiile sânt lacuri întinse.

Pagubele sânt enorme.

Conflictul pentru „Lupta“.

»Lupta« apocrifă, făcută de Birăuț și doi oameni ai lui, urmează să apară în ciuda opreliștei părintelui Lucaci. În numărul ei cel mai recent ea face loc de o pagină noului ei director Birăuț care aici expune cauza conflictului. Din expunerea lui Birăuț chiar reiese neîndoios că el a încercat să se erijeze stăpân peste redacție și a refuzat să publice manuscrisele a doi dintre redactorii ziarului — pentru motivul că unul dintre ei »intrigă« contra sa, iar celalalt i-a luat apărarea. Toată »intriga« este că oameni cinstiți nu s'au putut simți bine în comunitate cu Birăuț și au căutat un fel de desfacere onorabilă de el. Birăuț spre a-i preveni, i-a scos *brevi manu* din redacție — spre cinstea celor cari i-au dat această putere...

Iată ce povestește Birăuț:

În redacția »Luptei« a intrat nu de mult un membru din numita clică. Un tânăr absolvent de teologie, care pe deasupra se mai iscălește și student în filozofie, pentru care titlu mai ridică unul din cele mai frumoase stipendii ale Archiecezei, din care sumă adăugînd și leașa de 200 coroane dela »Lupta« poate să bată de 4 ani birturile și cafenelele din Budapesta, fără să fi făcut vre-un examen. Destul, că acest membru marcant al numitei clicării, la intrare a lucrat într'acolo ca să facă cit mai multă divergență între mine și redacție. Ținea conventicole în contra mea și se folosea de toate ocaziile ca să-mi poată strica și să înstrăineze factorii conducători de mine. Cea mai potrivită ocazie a aflat-o săptămîna trecută cînd la denunțul unui lucrător tipograf concediat, fost redactor responsabil, mă trage la răspundere în termenii cei mai obraznici, că oare este adevărat, că eu l-am sfătuit pe numitul să nu primească răspunderea pentru un articolăș improcedat pentru calomnie, scris de numitul domn. Fapt e, că fostul redactor responsabil s'a făcut cenzor peste manuscrisele intrate și aproape în fiecare zi îmi spunea, că el pentru cutare și cutare articol nu răspunde. Eu l-am sfătuit, ca să meargă la redacție și să spună ori să abzică, căci eu presiune asupra lui nu fac.

Nu peste mult l-am și concediat pe acest domn care de atunci se făcuse frate de cruce cu redacția și îndeosebi cu dl din chestie.

Discuția asupra acestei afaceri s'a făcut în prezența părintelui Lucaci, care ca de obicei, n'aveau nici un cuvînt la toate acestea. Dar nu e destul atîta, ci după retragerea acestui domn în camera dealătura, cînd eu pretindeam satisfacție dela părintele Lucaci, sare vechiul meu »amic«, șeful redacției, acest bradip al ziaristicii românești, care abia cu 5—6 zile îmi referase despre conventicolele ce se țin contra mea, și spre cea mai mare surprindere declară tot într'un ton atît de obraznic, că și el mă ține pe mine capabil la asta, pentru că înainte cu 4—5 ani l-au băgat și pe el nevinovat în temniță ca să mă scap pe mine. Fapt e, că pentru doi articolași unul scris de mine, și altul de domnul șef-redactor, fiecare din noi am fost judecați la 14 zile închisoare. M'a surprins, că abia acu îmi descopere această durere a lui și nu mai înainte.

Mi-se aduce deci cu un anumit scop acuză atît de gravă, — fără să primesc satisfacție — atunci, cînd de trei ani tocmai eu stau în continuă hărțuială cu procurorul, apărînd interesele fiecăruia, dovadă că dintre redactorii »Luptei« nici unul n'a ajuns de trei ani pe banca acuzaților.

Și fiindcă n'am primit satisfacția cerută mi-am luat-o eu. Am declarat că pînă cînd mi-se va da satisfacție închid coloanele »Luptei« pentru acești doi domni și nu primesc nici un manuscript dela ei pentru gazetă.

M'am ținut de vorbă.

Părintele Lucaci pretindea însă să publice și scrișele lor. Și după un nou refuz mi-a scris următoarele șire:

Domnule Birăuțiu!

Ce faci, e foarte incorect. Reîntra-ți în fire. Nu confunda cauza publică cu afacerile D-tale private.

Budapesta, 18 Iulie 1907.

Dr. V. Lucaci.

Eu credeam că părintele se va sili să aplaneze chestia în mod drept, dar dînsul s'a lăsat cu desăvîrsire influențat de oamenii, cari crezuseră, că și-au ajuns acum scopul meschin ce-l urmăreau de mult, ca să provoace ruptură între mine și partid. Și abia la 24 ore după scrisoarea de sus, citesc în »Tribuna«, —

asta la vre-o câteva minute după ce ne înțeleserăm prin telefon cu președintele clubului deputaților, ca să aplanăm chestia în mod pacinic, — declarația la ale cărei cuvinte de introducere nu era permis să-și dea învoirea părintelui Lucaci, căci scrisoarea mai de sus arată, că chestia a privit-o dela început de o afacere privată.

»Redactorii« Luptei.

Cine fac *Lupta* apocrifă? Dol tineri, unul Liviu Popescu, iscălește *student*, deși pe cât știm nu a trecut încă bacalaureatul e cumnat cu Birăuț, altul *Vasile Vlaicu*, un biet om inofensiv care își datorește existența materială lui Birăuț. Amândoi pretind a fi făcut parte din redacție. În realitate Popescu a fost corector și Vlaicu funcționar la administrație iar acuma au fost înaintați de Birăuț la rangul de redactori supt șefia lui Birăuț, bine înțeles. Nu putem decât să-i compătîmim pentru situația asta deplorabilă în care i-a pus pe amândoi nevoia.

»Declarația« lor nu poate fi făcută de ei. Obrăznicia tonului și bănuielelor perfide e a lui Birăuț și ne credem dispensați a mai răspunde la astfel de josnicii

Pentru »Drapelul«.

S'a găsit — lucru foarte regretabil dar și caracteristic — un confrate, »Drapelul« care să nu vadă în toată afacerea asta, decât o »nouă ceartă« între ziarul nostru și cel din Budapesta. Pentru a arăta îngustimea și stupiditatea acestei păreri, venită din răutate, vom repovesti lucrurile.

Ce s'a întâmplat? Intr'o seară, corespondentul nostru din Budapesta ne transmite prin telefon din însărcinarea părintelui Lucaci cunoscuta declarație prin care dânsul aducea la cunoștință hotărîrea ce a luat de a suspenda apariția »Luptei« și a »Poporului Român« și de a interzice lui Birăuț scoaterea ziarelor.

Ziarul nostru a fost *solicitat* să publice declarația părintelui Lucaci, nu a comis deci vre-un act de indiscrețiune, nu a »tîrîit« în publicitate o afacere împotriva voinței litiganților.

Pe cât am văzut noi lucrurile și le va fi văzut orice om nepreocupat, ne găseam în fața unui conflict dintre Birăuț și delegatul partidului prin urmare partidul însuși. În *Lupta* asta era firesc să luăm partea acestui din urmă când el însuși declară că, hotărîrile sale au fost luate »pentru o considerații de ordin superior cari ating cinstea cauzei naționale, devenind de o-actualitate ce nu se mai poate amâna« și se recunoaște că este o »dorință generală a românilor de a reorganiza ziarele partidului național românesc«.

Am crezut că orice ziar românesc este dator a da mână de ajutor partidului la executarea acestei hotărîri de curățire definitivă a ziarelor sale. Datoria asta i ar fi incumbat și confratelui din Lugoj. Dar el a crezut de cuviință o vedea în afacerea asta decât o ceartă între... »Lupta« și »Tribuna«, pe când chiar redacția »Lupta« intervenise pe lângă noi ca să o sprijinim în conflictul acesta.

Ni-s'a aruncat și învinuirea interesului material sau moral de rivalitate contra *Luptei*. Adevărat că ar putea exista un asemenea interes, și dacă l'am urmărit, ar trebui să-l sprijinim pe Birăuț. Căci fiind vorba de reorganizarea confratelui din Budapesta, adică crearea unui ziar mai bun, mai mare, mai influent ca până acuma, interesul nostru de rivalitate ne-ar dicta să sprijinim pe cel ce formează piedica acestei reorganizări pe Birăuț, fiind siguri că perpetuarea legăturii compromițătoare cu el nu poate fi decât în dezavântajul *Luptei* și prin urmare și în folosul nostru.

»Drapelul« a crezut că afacerea asta este o simplă ceartă între Birăuț și d. Bocu. Protestăm mai întâi împotriva acestei insinuații care îi face lui Birăuț cinste de a fi pomenit cu d. Bocu la

un loc. De-altcum »Drapelul« s'a păcălit. D. Bocu lipsește de mai bine de o lună de zile din redacție și va fi aflând din gazete de incidentul întreg.

Ați »pândit« prea bine de data asta, confrăților și ați văzut și ce nu este.

Pândiți înainte, cine știe ce halucinații vor mai eși...

Răspuns la o »lămurire«.

»Editorul« ziarelor »Lupta« și »Poporul român« publică în numărul de Duminică al »Luptei« (publicarea căreia i-a fost interzisă) o *lămurire* foarte misterioasă în care face și istoricul »Luptei« și pomeneste și de mine care am fost unul dintre membrii redacției acelu ziar.

Țin să constat câteva inexactități, convins că constatarea lor nu va fi inutilă în judecarea conflictului ce s'a ivit între »editorul« Birăuț și partidul național reprezentat prin secretarul său dl Dr. Vasile Lucaci.

1. Dl »proprietar de tipografie« Birăuț afirmă că aș fi fost »șef cu drepturi nelimitate de dispunere« al ziarului »Lupta« și că prin oamenii »puși supt mîna mea« s'ar fi risipit în curs de 3/4 de ani suma de 76.000 coroane.

Țin să constat înainte de toate că n'am fost niciodată »șef cu drepturi nelimitate« al ziarului »Lupta«, fiindcă după plecarea dlui Augustin Paul, fost vreme de 2 luni directorul ziarului — fiecare membru mai marcant al clubului parlamentar deznase pe câte un membru al redacției drept »adevărat șef«, care avea să primiască îndrumări de-adeptul dela club. Stările aceste... neclare s'au perpetuat, au mai intervenit și alte momente și rezultatul final e conflictul izbucnit zilele trecute.

E, însă, adevărat că s'au »risipit« (vorba e a dlui »proprietar de tipografie« și actual director al »Luptei«) mai bine de 76.000 coroane, — cari au intrat însă, cu excepția unei mici părțicele, în buzunarele dlui »proprietar de tipografie«. Cheltuielile tipografice ale ziarelor »Lupta« și »Poporul Român« se urcau uneori (pe vremea luptelor parlamentare) la 2400—2500 coroane pe săptămână. Cheltuielile normale erau însă cel puțin 1500 de cor. pe săptămână, — în afară de cheltuielile de expediție: mărci poștale, adrese, etc.

Socoteala o poate face ușor oricine vrea...

2. Dl »proprietar de tipografie« pomeneste și de un fel de conspirație urzită împotriva lui. O »clică«, din care — afirmă — că aș fi făcut și eu parte, — cerea *capul lui* pentru a pune mîna pe gazetă.

»Clică« e o închipuire a dlui »proprietar de tipografie«, care a făcut propoziții de tovărășie la gazetă atât mie, cât mai tîrziu și dlui O. Goga din Sibiu, — dar a fost refuzat.

3. Neînțelegeri între redacție și tipografie au existat dela apariția »Luptei« aproape fără întrerupere, pentru că dl »proprietar de tipografie« (cum îi place să se iscălească acum cu atîta modestie... bine plasată) nu s'a mulțumit niciodată cu rolul de tipograf al ziarelor, ci avea aspirații de șefie nu numai materială (la care a și ajuns), ci și la șefie intelectuală. De aici o mulțime de mici frecări interne, cărora partidul n'a știut sau n'a voit să le pună capăt.

Nu știu întrucît e întemeiată învinuirea, ce i se aduce acum dlui »proprietar de tipografie« și care a fost cauza conflictului de acum: denunțarea autorului unui articol improcesuat.

Fapt e că în 1908 a îndemnat pe redactorul responsabil de atunci d. Vasile Macrea să denunțe că autorul unui articol improcesuat nu e el, ci dl Gheorghe Stoica) cu care dl proprietar de tipografie« trăia în relații rele). În urma acestui denunț, dl Gheorghe Stoica a și fost condamnat la 1 an și 6 luni închisoare și arestat imediat.

4. Dl »proprietar de tipografie« spune că mine »mă trecuse norocos peste pragul redacției«.

Fapt e că eu am stat în serviciul ziarului »Lupta« 1 an și 6 luni, cîtă vreme ziarul acesta a fost proprietatea partidului. În momentul în care domnul »proprietar de tipografie« a cercat să-și pună în practică aspirațiile de șef intelectuală, strecurând în ziar, fără știrea redacției un articol de raport cu tendinți personale, am încetat de-a mai scrie la ziar și după ceii chemați au amlnat lămurirea situației de pe zi alta, am eșit din redacție, deși în repetite rânduri am fost rugat ca și până la aplanarea conflictului să rămân redactor al ziarului, fără a fiu însă obligat a merge în redacție.

5. D. »proprietar de tipografie« are și un caracter generos: — mă avansează la rangul de redactor șef al »Tribunei«, — calitate ce n'o am și nu răvnesc s'o am. Cu toate acestea îl mînesc. Regret însă că însușirile lui intelectuale mă îndreptătesc să l înaintezi și eu pe d sa.

Restul »lămuririlor« nu mă privesc.

Ar fi de dorit însă ca măcar acum partidul dovediască mai multă energie și demnitate de în trecut și să curme o situație anarhică teribilă.

Isif Schlapa

Gronică pedagogică.

Părerii cu privire la planul de învățămînt oficial.

III.

Pre cum lipsesc în plan aceste considerații ne-ale așa nu se găsesc vederi speciale pe fiecare disciplină, căci cele câteva rîndulețe în fruntea diferitelor studii, spun lucruri cunoscute, încât tot așa de bine ar putea să fie fără să rezulte din aceasta o pagubă fie și mică. E adevărat că aceste vederi generale speciale lipsesc și în planul școlilor surorilor și în cel săsesc. Ceea ce însă nu înseamnă loc ca și noi să fa em asemenea, cîtă vreme tem conștienți de nevoile noastre. Sașii își permite astfel de luxuri, cîtă vreme dau în toților lor în seminarii o pregătire pedagogică dintre cele mai teminice și au la îndemîna ratura pedagogică germană, pe care o știu și folosesc nu în urmă constrîngerilor oficiale urmînd îndemnul lor conștinții lor rioare.

După ce însă la noi nu se poate vorbi de ceva, aceste considerații speciale sînt absolut dispensabile. Indigitări cu privire la importanța fiecărei discipline, considerații metodice cu privire din știința pedagogică, ar fi de netăgăduit pentru învățătorii noștri, atît de puțin oricît. S'ar fi putut lua pildă și aici tot dela planul nostru, care are aceste vederi speciale pentru care studiu, și încă deosebit de instructive. d. e. asupra limbii maghiare se vorbește de o vedere pedagogic pe 34 de pagini, și după aceasta se dă materia de pertractat. În toții unguri culeg din aceste expuneri învățămîntul nu se poate mai folositoare și sînt puși în situația de a ști ce importanță are fiecare și cum trebuie predat. Aceste expuneri sînt înlocuiesc foarte bine atîtea studii pedagogice speciale, pe cari învățătorii ar trebui, altcîm le citească, pentru a se putea orienta în lucrul educativ. Firește că un învățător comp ch'ar cînd are aceste expuneri, nu se va va penza de citirea acestor cărți. Vorba e că sînt conștienți, și pentru aceștia expunerile speciale sînt neapărat trebuitoare.

După aceste considerații generale să trecem la examinarea materiei din studiul religiei.

Pentru anul întâi sînt fixate cinci învățămînt morale, Nașterea lui Isus și trei rugăciuni. Istoriile sunt bine alese. Pedagogia și poveștile ca materialul cel mai potrivit pe

Gulere
și
Manșete.

Numai calitate bună.
Marca lanț.

SUC. EMMER FERENC
Weismayr Ferenc
Timișoara, centru, strada Huny

educația sentimentelor în anul prim. Aceasta pentru că zice Ziller, că poveștile corespund mai presus de toate individualității elevului, în prima linie corespund pornirilor fantaziei, ce trebuie cultivate la toată întâmplarea, căci în fantazie sînt înrădăcinate toate năzuințele mai înalte. Din cauza aceasta materialul trebuie să fie poetic. Numai un astfel de material oferă fantaziei un teren liber, cu deosebire materialul de povești, care nu cuprinde în sine numiri de persoane și localități, iar evenimentele nu sînt fixate nici cu privire la spațiu nici la timp.

Poveștile din plan sînt foarte potrivite, pentru că au caracterul povestirilor clasice și bine încheiate, sînt bogate în evenimente, referințe și caractere cu un fond moral netendențios. Prin conținutul lor stau și foarte aproape de imaginația elevilor. Tocmai pentru aceste motive, d. Vuia riscă să devină ridicol, când îndrăznește să afirme, că aceste povești sînt necorăspunzătoare, sub pretextul fals că nu sînt scurte, ușoare și apropiate de viața copilărească. Nici nu se pot găsi povești însă bune pentru anul întâi în întreaga noastră literatură populară, decât acestea. Noi sîntem cu toată holiăria pentru susținerea lor și condamnăm în modul cel mai categoric puzderia de povești fabricate de diferiții autori didactici și plătate în abecedarele lor.

În adevăr e o grozavă lipsă de bun simț și o desăvârșită ignoranță pedagogică, a-ți lua rolul de scriitor artistic, și a comite niște fieceuri de povești ridicole, seci și sterpe, din care lipsește imaginația, vlociunea și culoarea. Astfel de comiteri prost alcătuite, cu tendința lor plicticoasă de veșnică moralizare, departe de a mișca sufletul elevilor și a le pune în mișcare fantezia, au de dreptul nenorocirea de a le strivi imaginația și vlociunea sufletească, făcând astfel, încă de la început, imposibile toate stăruințele pentru educația lor morală. Sîntem în drept să cerem odată acestor intruși îndrăzneți să binevoiască a-și tempera mania de scriitori, și a ne cruța cu plătitudinile lor de prost gust și deosebit de primejdioase pentru sufletul elevilor. Un energie în literatură neapărat aici, cîtă vreme avem o literatură românească, care ne poate oferi povești clasice, ca creații spontane ale unor suflete superioare. Alături, despre povești.

Nașterea lui Isus, n-o putem admite în anul prim. Stilul biblic nu e pentru băieții de 6 ani, cărora le lipsesc și ideile apercipitive asupra acestui eveniment. În locul ei se poate lua o colindă și o povestire de sărbători (cum se găsesc în Sadoveanu) în care se descriu obiceiurile legate de naștere, cu deosebire ale copiilor.

E o cerință pedagogică care spune că, în anul întâi nu-i ertat să se scrie istorisiri biblice, pentru motivul că acestea stau afară de cercul de întuiție și observație al elevilor. »Pot fi unele istorioare biblice cât de simple — zice Lange, — totuși pentru cele mai multe din ele sînt de lipsă concepte religioase, pentru a predispuce pe elev să apercipieze, să cuprindă ceea ce dorește învățătorul. Bălatul trebuie mai înainte pregătit încă în viața lui copilărească spre lucruri și concepte din religie, înainte de a trece la folosul adevărat și la lucrurile pline de pietate de pe un teren istoric-religios necunoscut lui, fie terenul acesta cît de sublim și dragăstos pentru băiat. »Tocmai din motivul acesta învățământul din istoria bisericească aparține cursurilor următoare. Tocmai din aceste considerații Nașterea lui Isus figurează în planul școlilor săsești, abia în unul al patrulea când elevii au deja ideile apercipitive pentru înțelegerea acestui eveniment, câștigate din percurgerea testamentului vechi.

Planul școlilor surori greco-catolice își face locație de cap, când pe lângă înlăturarea oricărui povestiri morale, încurcă pe elevii clasei întâi de dreptul cu facerea lumii, protopărinții, nașterea și întâmplările mai însemnate din viața lui Isus. Ceva mai adorabil de absurd decât această asemănare pedagogică, nu se putea comite.

(Va urma).

) Vezi, Vatra școlară, a. II nr. 5.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 25 Iulie n. 1910.

— **Preot și învățător rătăciți.** Duminică în 27 Iunie a. c. în comuna Hăghig (comit. Treiscaune) întrunindu-se sinodul pentru susținerea școlii române în prezența d-lui profesor *Nicolae Bogdan*, din Brașov s'a iscat o luptă înverșunată între popor de-o parte care insistă pentru susținerea școlii și de altă parte între preot și învățător cari prin planurile lor ascunse și prin mijloace ispititoare intenționau a-runcarea școlii în ghearele peririi. S'a aflat că preotul și învățătorul s'au înțeles cu notarul să treacă statului școala noastră și din pricina asta la sinod, poporul a protestat împotriva acestui plan. Atunci cei doi »conducători« pentru descoperirea faptei lor mârșave, au dat pe tânărul croitor Ion Motoașcă pe mîna jandarmilor, supt pretext că el ar fi voit se agite pe români contra ungușilor bătându-și joc de imnul maghiar, ba ce-i mai mult și mai de plîns e, că au escortat cu jandarmii nu numai pe tânărul croitor ci aproape întreg sinodul. După un interogatoriu și după multele volnicii din partea jandarmilor, atât tânărul, cât și sinodul a fost liberat, așteptând tânărul și alți parochieni după cum i-s'a promis o-sînda din partea autorităților politice. Toate acestea pentru că și-au apărut școala contra rătăciților. În schimb credem că va primi satisfacție din partea protopopului și a venerabilului Consistor, cari până acum au crezut toate acestor doi conducători. Acum ridicându-se vîlul și descoperite fiind planurile lor, credem că ne vor scăpa de acești conducători cu atît mai mult cîtă vreme sînt în contra lor și alte acuze mai grave, cari nu le publicăm temîndu-ne să nu se scandalizeze prea mult publicul.

Preoți, învățători ferțiți-vă de a cădea în abisul, în care au căzut acești doi uitați de Dumnezeu.

Eroii acestei întâmplări rușinoase au fost preotul Iosif Bucșa și învățătorul Alexandru Bucșa — pardon să nu greșesc, s'au mai bine zis nu-i ofensaz — Buksa Iozsef și Buksa Sándor cum obișnuesc ei a se numi și subscrie,

— **Victimă a alegerilor în spitalul din București.** Citim în ziarele din România: Deputatul naționalist român naționalist din Camera ungară, Dr. N. Șerban a sosit în București aducînd pe țaranul român George Vlad din Mărgineni (Făgărași), grav rănit de împușcăturile jandarmilor unguri în timpul campaniei electorale, spre a-l interna în spitalul Brîncovenesc. Fiind în vacanță medicul au declarat că regretă că nu-l pot primi. Deputatul Dr. Șerban s'a adresat atunci președintelui societății »Carpații«, d. Ion Țetzu ca să intervină la I. P. S. S. Mitropolitul Primat Atanasie care după cum se știe este prim-efor al așezămintelor Brîncovenesti. D. I. Țetzu, însoțit de d. profesor Ion Babolanu-Droc au cerut o audiență I. P. S. S. Mitropolit, care i-a primit imediat.

Înaltul prelat a ascultat vădit mișcat de expunerea acestui caz și a ordonat imediat ca sârmana victimă dela Mărgineni să fie primită în spital.

— **Ministrul președinte al României la Cluj.** Citim în »Ujság« din Cluj că d. ministru președinte Brătianu însoțit de doamna au sosit Sâmbătă cu automo-

bilul la Cluj și au tras la otelul Newyork. D. Brătianu va merge — după cît spune ziarul — în Tatra unde va sta câteva săptămâni.

— **Pohod na Seghedin.** Azi în 25 a lunii cor. a intrat în temnița Seghedinului părinte D. Bogoevici, din Bănia, pentru o predică ținută în Rudăria cu ocazia unei alegeri bisericești. Vorbirea ascultată de aproape 300 de credincioși — cu toate că n'avea nimic de a face cu politica a adus d-lui părinte procurorul pe cap și a fost condamnat, cu toată fuslunea celor 14 fruntași, aduși ca martori, între cari era și Dr. Sirbu, notarul sinodului din pricină, — și s'a primit jurămîntul celor trei mameluci din Rudăria, ai lui Burdea.

— **Apel către inimile românești.** Ni se scrie: În 19 Iulie c. un foc năprasnic a distrus munca adunată de zeci de ani alor 26 gazde din Gurariului (cott. Sibiu), pe cari i-a lăsat pe drumuri. Apelăm la inimile nobile, rugînd a se trimite ajutoare cît de micl la adresa. *Primăria comunală.*

— **Alegere de protopop la Chișineu.** Azi a avut loc alegerea de protopop la Chișineu. Procedura electorală a fost condusă de P. C. Sa protosinghelul Roman Clorogaru și s'a făcut în deplină liniște. Rezultatul scrutinului e acesta: au obținut părintele *Vlăd Pantoș* 35 de voturi, Dr. Gh. Ciuhandu 23 iar, părintele Alexe Popoviciu 7 voturi.

— **Se caută medic român.** Ni se scrie: Atragem atențiunea medicilor români asupra postului de medic devenit vacant în comuna *Semlac*. Concursul e publicat. Cei doritori de a competi, pot lua informații mai amănunțite din organul oficios. Ne am bucura mult de reușita unui român.

— **Cîte Rome sînt pe pămînt?** Faustini, geograf italian, arată că sînt numai puțin de 17. În Europa afară de cea din Italia, mai e una, un sătuc în insula Gotland (Suedia). În Asia este un sat Roma în India (în ținutul Shun, prov. Birma); în Africa este o Romă în țara Basușilor. În Statele-Unite sînt nouă, cea mai mare (cu 30.000 de loc) în Indiana; alta e în Texas, alta lângă Niagara, etc. În America de Miazăzi este o Romă în prov. Nanquen (Argentina); una pe linia Bahla-Blanca și generalul Acha și alta în Țeara-de-foc.

În Australia este o Romă în Queensland și în Arhipelul malez alta. În Pomerania nouă a căpătat acest nume un puhoi de munte.

— **Discursul dlui Dr. Șt. C. Pop** rostit în discuția indemnitații îl vom publica în numărul popular.

— **Holera în Rusia.** »Le Journal« află la 13 (26) Iunie că'n Rusia de Miazăzi au fost în săptămîna ce se isprăvea în acea zi, 1796 de cazuri de holera, din cari 719 morți.

La Rostof au fost în aceeași vreme 1255 de cazuri, din cari 384 de morți. Rostof e punctul cel mai bîntuit.

Specialiștii ar fi prevăzînd că holera din acest an e mai rea decît toate cele întîmplăte de 25 de ani încoace.

Țăranii nu pricep nimic și privesc pe doctori ca respînditori de holera. Nu vor să ia nici o măsură de pază și dorm în aceeași odaie cu bolnavii. Spitalele pentru bolnavii de holera le păzește armata.

Din pricina sălbătăciei norodului, autoritățile se silesc numai a opri răspîndirea boalei afară din centrele unde bîntuie acum.

— **Di D. Sturdza sănătos.** Citim în ziarele din România: dl Dim. A. Sturdza a renunțat pentru un moment la intențiunea ce avea de a se reîntoarce în țară.

Fostul președinte al consiliului de miniștri, care s'a restabilit pe deplin, va părăsi peste cîteva zile Parisul pentru a se duce cu familia la Laussana în Elveția.

Abuzuri condamnabile. Ni-se cere publicarea următoarei rectificări: In Nrul 144 al »Tribunei« supt titlul »Abuzuri condamnabile« s'a publicat o corespondență și numele meu, în interesul adevărului, rog să publicați următoarele:

In sus numita corespondență să zice între altele, că elevul X Y nu s'a admis la examenul său. Subscrisul îndată ce-am declarat pe numitul elev nu-l examinez la nici un caz, în consecință am abstat și dela orice fel de participare la examenul lui.

Nici n'am dorit, nici n'am voit să asist la examinarea lui, căci o astfel de purcedere ar fi fost supt demnitatea mea. Deci șirele următoare: Profesorul Crăciunescu a voit să asiste și el la examen, dar elevul nu l-a admis, că pe cuvânt că n'are nevoie de auditoriu. Dorința i-a fost respectată; nu corespund adevărului.

Mulțămindu vă pentru publicare, semnez cu stimă, Knez 23 Iulie st. n. a. c. prof. **Crăciunescu.**

Ținem să constatăm și la acest loc că în corespondența din Sibiu corespondentul nostru a voit să arate numai atitudinea demnă ce-a avut-o dl profesor Dr. A. Crăciunescu, în această afacere.

Achitarea vandallilor diu Pireu.

Din Atena se telegrafiază că Tribunalul din Atena, în ședința sa de alaltăeri a dezbătut procesul pornit împotriva indivizilor, cari au provocat scandalul pe bordul vasului »Impăratul Traian« pe când se afia la Pyreu.

Toți scandalagii au fost acitați.

— **Canonicul Baud.** Din București ni-se scrie că părintele Baud a intervenit la palat spre a l-se permite să reîntre în țară.

Acea intervenire n'a avut însă un rezultat favorabil, după cum n'au avut nici intervențiile făcute pe lângă guvern și legațiunea franceză.

Canonicul Baud a fost nevoit să renunțe la venirea în România și Vineri a părăsit Brașovul, plecând în sudul Franței.

Convocare. Onorații membri onorari, fondatori și ordinar al »Reniunii învățătorilor gr-cat. din comitatele Sătmar și Ugocla aparținători diecezei Gherlele« precum și sprijinitorii instrucțiunii populare, sunt invitați a participa la a XIII-a adunare generală ordinară care se va ținea la 4 August st. n. a. c. în sala școlii profesionale gr-cat. din Avasfelső — Negrești (Țara Oașului). — Constantin Lucaci, președinte, Ștefan Pop, secretar.

— **Teatrul »Urania«.** Teatrul cinematografic »Urania« din Arad continuă să dea în fiecare seară o serie de tablouri foarte interesante și instructive. Din seria actuală remarcăm drama »Rienzi«, cel din urmă tribun«, care ni-se înfățișează în mai multe tablouri foarte reușite.

In program sânt luate, pentru variație, și mai multe puncte distractive.

x **Situația agronomilor** din punct de vedere cind într'o zi poate produce munca alor două zile. Un lucrător harnic pe vremea coasei dacă are unealta bună și tășul ascuțit poate produce muncă dublă fără să-și peardă vremea bătind-o și ascuțind-o. De aceea atragem atenția fraților noștri economi să bage de seamă la cumpărare și să nu se lase înduplecat ci se cumpere exclusiv numai coasa de diamant, care în Ungaria se afia exclusiv numai la Terherek în Kaposvár. In cursul anului 1909 au ajuns la reușită frumoasă, căci din toate părțile au primit scrisori de recunoștință pentru funcționarea ei. Repetăm că se găsește la Frații Lengyel, Kaposvár.

x Publicul ce merge la Oradea-mare pentru ca să-și caute mobile moderne își ia osteneala, ca să privească marea prăvălie de mobile a lui Reisz Miksa din Oradea-mare, în edificiul »Sas«, unde se găsesc mobilele cele mai simple și mai frumoase, cu prețuri effine fabricate în fabrica de mobile din B.-Ciaba al lui Reisz Miksa supt controlul personal al fiilor siă. Firma primește aranjarea de otele, internate și locuține întregi. Preoții, învățătorii, oficianții de stat și comunali primesc favor.

? : Dentist român in Arad. : ?
VIRGIL MUNTEAN
:: Szabadság-tér No. 3. ::

Cronica socială și artistică.

Serbările culturale din Teaca. Ziua de 31 Iulie n. 1910 va fi pentru românii din Teaca și jur o zi de mare însemnătate. In aceste locuri, unde toate numele comunelor pomenesc de sași și numai de sași, funcționează cu bune rezultate de un an de zile un comitet filial al societății fondului de teatru român, acum se constituie un nou despărțământ al Asociațiunii, directorul artistic și bursierii societății fondului de teatru împreună cu tinerimea din Teaca și jur vor da un frumos concert, și la sfârșit se vor sorți obiectele tombolei aranjate în favorul bisericii.

Toate aceste lucruri merită atențiunea oricărui român de bine E de interes se vezi, ce progres au făcut românii în acest orașel în câteva decenii.

Atragem atențiunea asupra tombolei, ale cărei obiecte sânt podoaba artei românești. Lozuri pentru tombolă se mai găsesc de vânzare la epitropia bisericii.

Cei ce vor să participe la prânzul comun din 31 Iulie, sânt rugați a se anunța Dlui protopop N. S. Aron Teke.

— **»Astra« la Meșereac.** Despărțământul Aiud-Teuș al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului, își va ținea adunarea generală în Megykerék-Meșereac — în 2 August stil nou 1910 la 3 ore postmeridiane în localul școlii greco-catolice pe lângă următorul program: 1. Raportul secretariului și al casarului. 2. Esmițerea comisiunilor pentru censurarea rapoa telor, înscrierea de membri și încasarea taxelor. 3. Citirea sau predarea disertațiunilor înaintate la prezidiu mai înainte de ședință. 4. Raportul comisiunilor. 5. Alegerea comitetului. 6. Eventuale propuneri, comisiunea verificatoare; închiderea șeninței.

La adunare sânt invitați toți membri Asociațiunii de pe teritoriul acestui despărțământ, pe cum și toți ceice se interesează de literatura și cultura poporului român. Aiud, 21 Iuliu 1910. **Ioan Maior**, dir. despărțământului.

Petrecere în Reghin. Curatoratul bisericii gr-cat. din Reghinul-săsesc invită la petrecerea de vară ce va avea loc Miercuri, 10 August n. în pavilionul din parcul orașului. Inceputul la orele 8 seara.

Petrecere în Basna. Tinerimea română din Basna și jur invită la petrecerea de vară ce va avea loc la 31 Iulie n. în otelul »Scălzilor« din Basna. Inceputul la orele 8 seara.

ECONOMIE.

Plata grânelor din Aradul-Nou

5 Iulie 1910.	
S'a vândut azi	
grâu 200 mm.	8.50— 9.—
orz mm.	5.30— —.—
ovăș mm.	6.30— —.—
secară mm.	6.50— —.—
pânușoi 200 mm.	5.30— 5.40

Prețurile sunt socotite în coroane și după 50 kg

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.
Budapesta, 5 Iulie 1910.

Prețul cerealelor după 100. kgr. a fost următorul:

Oriz nou.	
De Tisa — — — — —	20 K. 60
Din comitatul Albel — —	22 „ 90

De Pesta — — — — —	20 „ 40
Bănățianesc — — — — —	20 „ 70
De Bacloa — — — — —	23 „ 49
Secară de calitate I. — —	14 „ 20
Orzai de nutreț, calitate I.	12 „ 75
Ovăș de calitate I. — — —	14 „ 10
Ocuruz — — — — —	11 „ —

BIBLIOGRAFII.

La librăria »Tribunei« se afia de vânzare 10—20 fil. porto:

- Olariu I. Dr. Scrierile părinților apostolești
- Olariu I. Dr. Evangheliile după Matei, Marcu și Luca
- Olariu I. Dr. Evangheliile după Ioan
- » » » Explicarea psalmilor din orologiu
- Olariu I. Dr. Intoducer în cărțile sante ale T. V. și N. ed. II
- Olariu I. Dr. Manual de Teologie dogmatică ortodoxă
- Olariu I. Dr. Epistola S. Apostol Pavel către Romani, Corinteni, Galateni și Efezeni

Poșta Redacției.

M. P. (Gross). Cauza că n'am publicat portul d-tale e că nu l-am primit.
D. S. Mărtin. Mulțumită publică numai partea taxabilă se poate publica. Vă rugăm sași-vă administrației, care vă va comunica publicării.

Sebeș. Acelaș răspuns.

Pavel Roșuș, Nădlac. Recomandăm »Căstupașul« de N. Nicolaescu și G. Stoian plus porto 3'20 cor. Se poate comanda la rila noastră.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.

»Tribuna« institut tipografic, Nichin și c.

„Wällischhof“ sanatoriu

aranjat după sistemul Dr. Lahmann cu toate întocmirile moderne ale terapiei fizicale și dietitice (1 oră și jum. deplă dela Viena) în regiune romantice și sănătoasă. Posta și telegraf:

Maria Enzensdorf (deci)

Cu deslușiri și prospecte stă la dispoziție direcțiunea și medicul șef al stabilimentului

Dr. Marius Sturza

Credit pe ipotecă, pe cambii și pentru oficianți mijlocește

Herzog Sándor

A R A D,

str. Weitzer János 13.

Telefon nr. 376.

ANUNȚ.

Ocazie de a cumpăra o moșie,

care e potrivită atât pentru parcelare cât și pentru economie. La această moșie aparține și o fabrică de spirt cu un contingent de 1500 hl., o moară de vapori și plantații de tutun în estinuere de 3500 hectare. Cumpărătorii serioși sau mijlocitorii să-și trimită ofertele la avocatul **Kozenberg, Salgótarján.**

Nou magazin de blănărie.

Am onoare a aduce la cunoștința stimatului public din loc și jur că, am deschis un magazin de specialitate, ainesbortat, după cele mai moderne cerințe

în palatul contelui Nádasdy din Arad strada Forray.

Am în depozite: șaluri și blăni pentru femei, căciuli și manșoane, apoi pentru strădă și haine de călătorie etc. Primesc din acest ram orice lucrări noi și reparații, îngrijire pentru vară etc.

Scopul meu e să servesc on. clientele marfă și lucru bun, pe lângă prețurile cele mai moderate.

Cerind sprijinul on. public, semnez

cu distinsă stimă:

Kovács Géza
blănar.

ANUNȚ.

Caut

o pereche de români harnici

capabil să fie ca logofăt la moșie, iar pe celălalt să știe a conduce cu pricepere gospodăria. Informațiuni la **N. Lupan,** București, Calea Victoriei 24.

Medic român în Karlsbad.

Dr. ENEA NICOLA

dela facult. din Viena. f. asistent p. boalele interne, exercită de 18 ani, consultă în

KARLSBAD, casa „Billroth”, Sprudel-Strasse.

Mașini de cusut pentru treburi casnice sau industriale, de cea mai bună fabricație.

biciclete și gramofoaane

se pot cumpăra cu prețuri moderate

și plătiți în rate favorabile la

Bodor Béla

magazin de mașini de cusut și biciclete în

Făgăraș, Str. Honvéd Nr. 11.

Asudarea mânilor!
Asudarea picioarelor!
Asudarea subțioarelor!

Încetează în decurs de o oră dacă folosiți:

„SUDORAN”-ul

a lui **MOLNÁR.**

Copiile epistolelor de recunoștință sunt autenticate de notarul public

Stim. dle farmacist! Medicamentul „SUDORAN” comandat dela Dta, vă mărturisesc, e bun și mi-a folosit. Primiți mulțămirea mea. Cu stimă. Cont. S.P.

On. d. Molnár János, farmacie la „Duhul sfânt” Szombathely. Nu pot înțelăsa ca să nu vă fie cunoscut, că medicamentul d-tale „SUDORAN” contra asudării picioarelor și subțioarelor are efect surprinzător și e nevătămător și cu conștiința liniștită îl recomand oricui. Cu stimă Sz. M. căp. înretr., R.

St. Dle! Din „SUDORAN”, leac contra asudării picioarelor, mânelor și subsuori am procurat încă pentru 3 persoane, și întrebându-i despre rezultat, l-au lădat foarte. Cu stimă A. S. învățător, Gy.

St. Dle apotecar Molnár! Răspunzând la cartea d-tale, am cea mai mare recunoștință pentru „SUDORANUL” d-tale. Pentru că și eu am suferit în mare măsură de asudarea picioarelor și după două massage mi-a trecut de tot. Am mântuit și alții mulți cu produsul d-tale și te rog să-mi mai trimiți 2 sticlute — și acestea pentru alții. Am rămas cu stimă G. K. ospătar S.

St. Dle apotecar! Am primit „SUDORANUL” comandat, contra asudării de picioare, mâni și subsuori. Credemă, că cine-l folosește după receta prescrisă, îl află de neprețuit. Cu stimă F. E. coafăr, F.

Așa zisul „SUDORANUL” contra asudării de picioare, mâni subsuori, pregătit de d-voastră, are un efect atât de excelent și sigur, că cu cea mai bună conștiință îl pot recomanda nu numai celor din patrie ci și străinătății, întrucât „SUDORANUL” întrece mult toate fabricatele străine, de cari m'am folosit până acum. Îți datorez mulțămirea, că m'am scăpat de boala neplăcută, Salut R. A. învățător A.

Se poate comanda la pregătitorul:

Molnár János, apotecar în Szombathely.

Prețul unul flacon 1 cor. 30 fl.

dacă se trimite suma înainte, porto-franco.

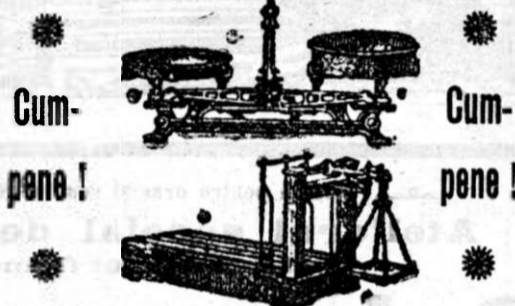
Numai „SUDORAN” prov. cu marcă să se primească.

O rugare modestă, care nu vă costă nici o oboeală, dar administrației ziarului nostru poate fi de mare folos.

Ziarul nostru roagă pe onorat public că la cererea prețurilor curente sau la ori ce cerere sau cumpărare să se provace o adresa firmei și setit-o în Tribuna.

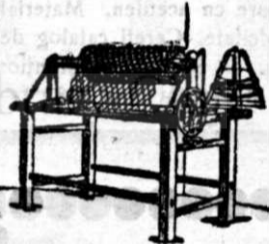
In atențiunea proprietarilor de cumpene!

Am onoare a face cunoscut on. public că am depus cu succes bun repararea și pregătirea cumpenelor la școala industriei și de metalurie din Arad și astfel ca reparator calificat pentru repararea cumpenelor primesc repararea a tot-felul de cumpene ș. a. cumpene cu brațe egale, în forma

de pară, — zecimale, — centimale și pentru trăsuri, precum și semnarea punctuală a podurilor de 20, 10, 5, 2, 1 — și 1/2 kg. și legalizare alor. —

Rugând binevoitorul sprijin, sunt cu d. stimă:
LUDOVIC SIRBU lăcătar și măjer diplomat,
DÉVA, Laktanya-u: nr. 6.

Cele mai excelente instrumente pentru săparea de

fântâni arteziene

le pregătește și expediază

VÁRADY LAJOS

fabrică de instrumente

H.-M.-Vásárhely, VI., Ferencz-utca.

Nu trebuiesc anteprenori; domeniile, comunele, singuraticii: singuri pot face săparea cu instrumentele mele.

— Primi lucrător mijlocesc. —

Recomand și mașini pentru împletitul de sîrmă.

Catalog de prețuri trimis gratis și franco.

— Premiat la 6 expoziții. —

Bárá Kemény József. Fabrică de mașini „HUNGARIA” societate comandită Déva.

Pregătește și ține în depozit:

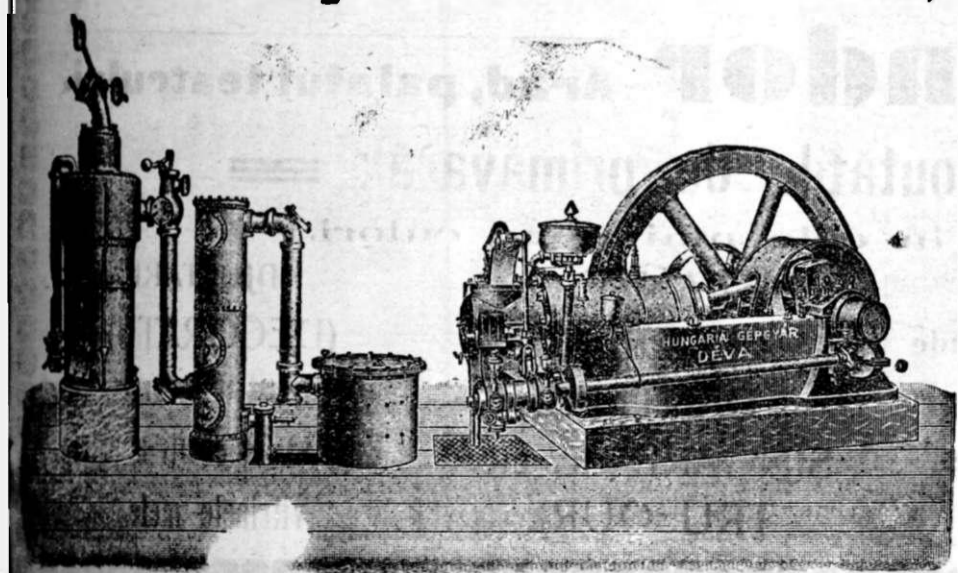
Tot-felul de mașini economice.

Garnituri de motoare cu benzin și ulei pentru trierată, în toată mărimea. Tot-felul de motoare stabile și mașini cu aburi de 1 cal putere și până la 500.

Plănuirea de stabilimente pentru lumină electrică și pentru putere transpunătoare, instalarea castelelor și economiilor cu lumină electrică. Plănuirea și construirea de mori pentru urluit, măcinat și cherestrăe. Apaducte și fântâni.

Recomandă fabrica sa aranjată modern cu deosebire pentru repararea a tot-felul de mașini economice și a altor mașini și automobile. — Specialități: instalarea de camere răcoritoare, stabilimente pentru fabricarea de ghiață, lăptării și fabrica de cașuri și repararea canelilor.

Stațiuni de automobile.

Primul atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrică de pietrii monumentale

GERSTENBREIN TAMÁS és TÁRSA sculptor și măiestru pietrar.

Atelierul central al fabricii: **Kolozsvár, Dézsma-u. 21.**

Magazin de pietrii monumentale, fabricate proprii dia: marmoră, labrador, granit, sienit etc. Kolozsvár, Ferencz József út 25.

Cancelarie Centrală:

Nagyszeben, Fleischer-gasse 17.

Filiale: Déva, Nagyvárad.

Mașini de scris IDEAL și ERICA

Gramofoane

Mașini de cusut VERITAS

(fabricație proprie) deasemenea cele mai solide părți constitutive: panglici de culoare, hârtie de copiat, ac, plăci etc. se găsesc la specia **Barthelmie György**

listul: **Brassó, Weisz M.-u. 23.**

Cel dintâi și cel mai bine asortat atelier — — mechanic din Transilvania. —

Atelier pentru reparat mașini speciale de scris, de ori-ce sistem și fabricație, deasemenea aparate mecanice fine etc.

Școală de scris cu mașina.

— Telefon pentru oraș și comitat Nr. 318. —

Atelierul special de reparat
al renumitei firme:

Schmerek E.

— Temesvár-Jószefváros, Bonnáz-u. 14. —

Primește tot-felul de reparări și transformarea motoarelor cu benzin, gaz și ulei brut, absorbitoare de gaz, locomobile cu benzin și ulei brut și Arlapuri p. trierat. Bastimente cu benzin, pompe-motor. Mașină de fabricat ghiță. Montări specialiste de mori cu prețuri moderate, precum și reparări de automobile, bastimente și biciclete-motor. Depozit de articli tehnici. Fișile magnetice. Unsoiri. Material de condensațiune. Arzătoare cu acetilen. Material pentru instalări cu electricitate. Cereți catalog de prețuri și prospect gratuit. — Serviciu conștiințios — Telefon pentru oraș și comitat Nrul 318. —

ILUSTRATE
cu motive românești,
vederi din Arad ș. a.
se pot căpa la
LIBRĂRIA
TRIBUNEI
IN ARAD.

Cea mai ieftină sursă pentru cumpărat

săpunuri

pentru gospodărie, săpunuri de toaletă, parfum și orice articole pentru spațiu

Luminări

de stearină și ceară pentru biserici; e fabrica de luminări a lui

Lorencz Károly

Arad, Str. Forray p. Nádor

Să ne ferim de molii!!

In institutul de asigurare contra molilor din Oradea-mare a lui

Dozsa János

blănar

Nagyvárad, Passage Sass — în fața teatrului »Urania«. —

Se îngrijese pe lângă prețuri convenabile, blane pentru femei și bărbați și blane de călătorie, covoare, boale și manșoane. Magazinul asigurat contra focului.

— — Cel mai bun remediu contra — —

● boalei porcilor și vitelor ●

e păsatul proaspăt. Pentru acest scop recomandăm cea mai nouă mașină a noastră pat.

„LACI” numai 20 cor.

Macină porumb și orice cereale, mare și mărunt. Se învârte ușor, petrece mult și e foarte trainică. Pe cias macină 20 de — — kilograme. — Se află la: — —

FRAȚII BURZA marchitanii și negustorii de mașini
ARAD. Telefon 604.

Hoffmann Sándor

Arad, palatul teatrului.

== Au sosit toate noutățile de primăvară: ==

Materii admirabile in cele mai noue culori.

POSTAVURI
pentru talii.

DELINURI.

ȘALURI.

ROCHII de desupt.

CIORAPI

mai iefteni ca ori-unde

CONFEȚIUNI

pentru femei și fete.

ALBITURI.

PANZE.

BRODERII.

DANTELE.

ȘINOARE etc. etc.

TRUSOURI.

ADJUSTĂRI

(DECORAȚII)

pentru haine.

Rog să binevoiți a privi

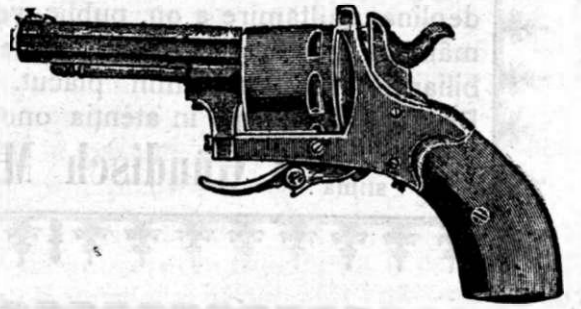
vitrinele mele.

Frații Burza

Nr. telefonului 601.

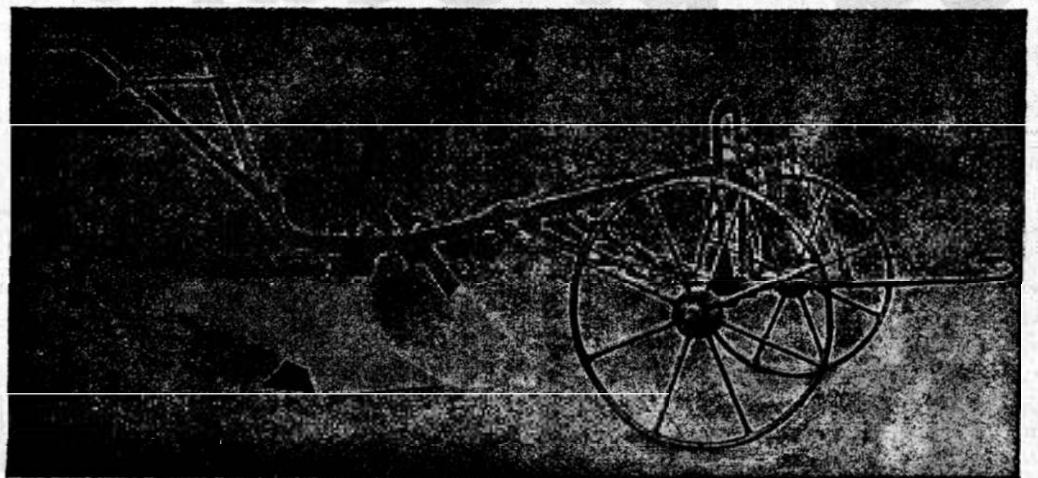
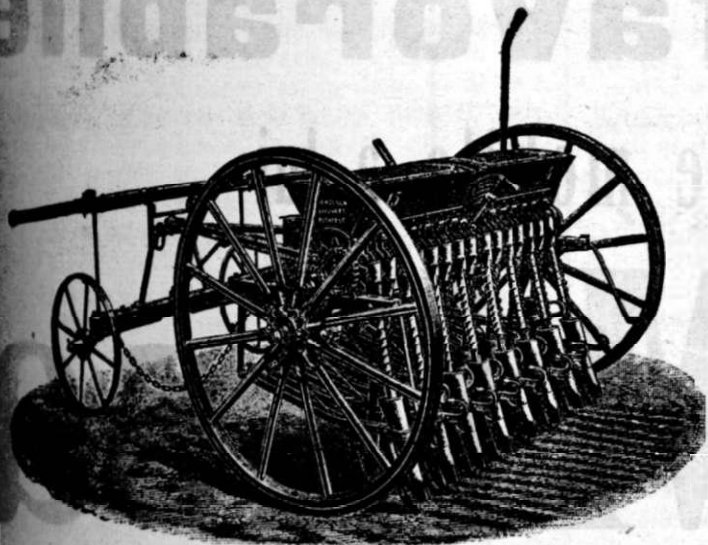
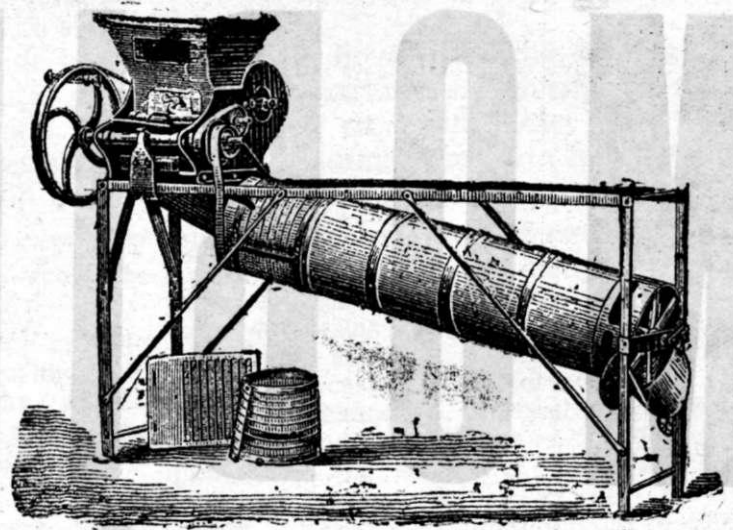
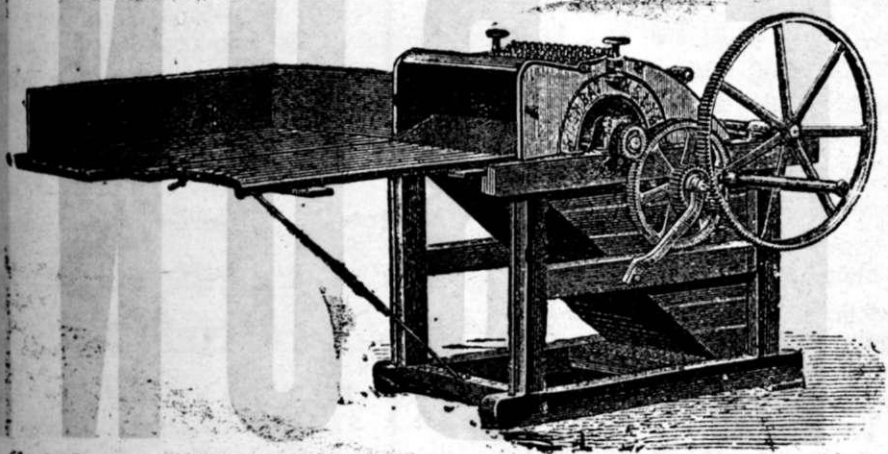
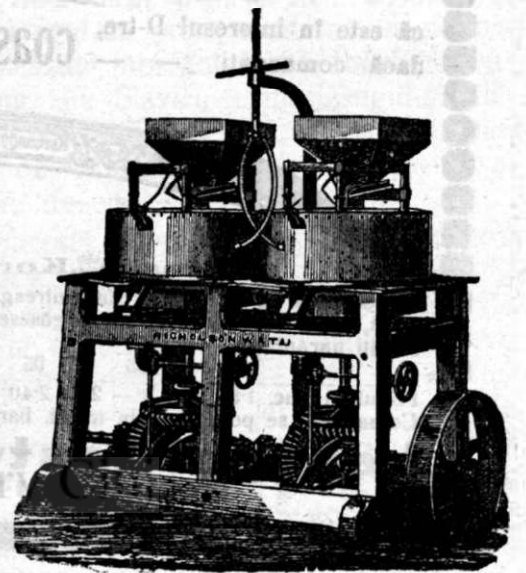
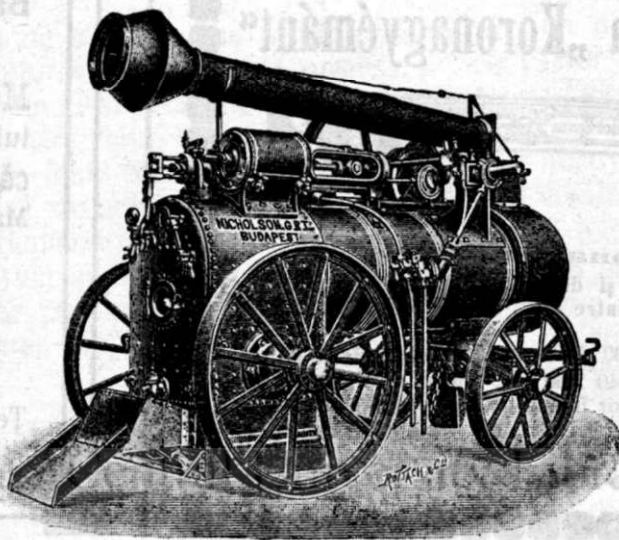
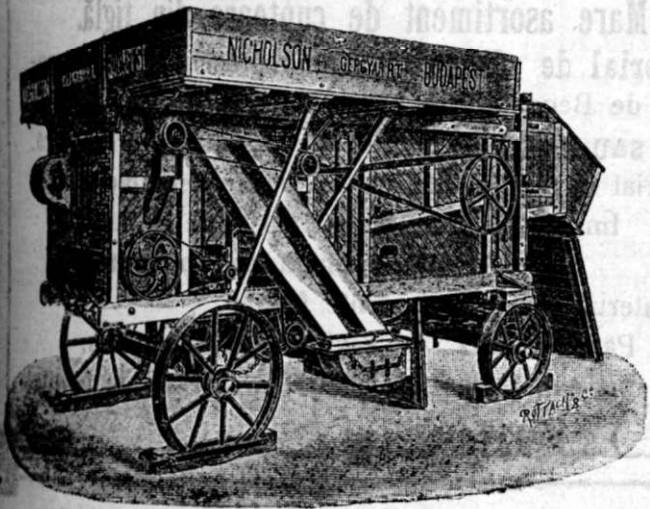
Cea mai mare firmă românească din Ungaria.

Arad, Boros Béni-tér 1.

Recomandă magazinul lor bogat asortat de **ferării, arme** și tot-felul de **mașini agricole** cu prețurile cele mai moderate și pe lângă plătire în rate. Catalog trimitem gratuit.

Agentura generală a fabricii de mașini **Nicolson** din Budapesta pentru garnituri de trierat și orice mașini agronomice.

Cu garnituri pentru trierat și cu prospecte pentru mori servim bucuros, eventual pentru primirea lucrurilor acestora și facerea contractului mergem la fața locului pe spesele noastre.

≡ Mare asortiment de osii Steier și originale Winter. ≡

HOTEL SCHMIDT

HOTELIER GÜNDISCH M.

in
= SIBIU—NAGYSZEBEN, BAHNGASSE. =

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public voiajor că am luat în Sibiu, hotelul și restaurantul binecunoscut Schmidt, la o sută pași depărtare de gară. Mă voi nuzi să pot găstiga încrederea și deplina mulțămire a on. public voiajor. Camere curate, mâncări gustoase, beuturi bune și curate, mese de biliard, ofer un cămin plăcut. Iluminație electrică. Recomandându-mă în atenția onoratului public semnez

Cu distincție
stimă: **Gündisch M.** proprietarul hotelului Schmidt.

Să ne credeți

că este în interesul D-tre,
dacă comandați — — coasa „Koronagyémánt”

Cu coasa „Koronagyémánt”

bătută odată se poate costi ziua întreagă și deoarece e făcută din oțel-diamant, coase rele sau moi nu se găsesc între ele. Pentru trăinicia fiecărei bucăți garantăm.

75 80 85 90 95 100 110 cm. La comanda de 10 buc.

Prețul: 1 buc. 1-80 1-90 2-20 2-40 2-60 cor. una se dă rabat. —

Comandele se pot face prin trimt. banilor înainte sau pe lângă rambursă la magazin de coase „Koronagyémánt”
Kaposvár, Fő-utca 22 T.

Intemeiată la 1880.

Intemeiată la 1880.

Prima fabrică de ciment, gips și teracotă din Seghedin—Szeged a

Landesberg Mór

= Anteprișă de asfaltare. =

Primește orice lucrări din acest ram, ca: terase, canalizări, instalări de burlane din ciment, usucarea pereților umezi, pavare fabricelor și

Plăci de marmoră și ciment

de diferite forme și culori în fabricație proprie.

Atelier de gravură lucrări de sculptură în ciment, piatră artificială și teracotă

Scări din marmoră artificială.

Bănci, Piedestale și Balustrade lustruite

Mare asortiment de cuptoare din țiglă.

Material de edificat. Singur reprezentant al cîmășului de Beocini, Românesc și Portland. Var în bucăți sau stins se trimite cu vagonul la orice gară

Material pentru asfalt. Plăci de acoperit din asfalt

Impletituri din trestie. Plăci de cătran.

Praf de piatră pentru frontispicii

Material și țigle rezistente focului.

Păreți Rabitz. Țevi din beton cu brlu.

Țevi din conforment de piatră. Plăci de faianță

MOBILE BUN

cu prețuri favorabile

se găsesc în fabrica de mobile a lui

Reisz Miksa

Békéscsaba. în Nagyvárad

Sas-utca Nr. 7.